

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
17. FEB.
1988

Letnik XLIII.
Štev. 7 (2367)
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Cena: 7 šil.
300 din

P. b. b.

primorski
dnevnik

Odločna zahteva slovenske mladine po tržaških ulicah
»Za naše pravice!«

Prof. Samo Pahor se vedno v zaporu, ker je hotel izpolniti poštni obrazec v slovenski
Odvzemajo nam že pridobljene pravice

Po aretaciji prof. Sama Pahorja velika manifestacija slovenskih dijakov po mestnih ulicah
Samo Pahor naj bo izpuščen!
Namesto tolmača je prišla policija...

Sodišče je kaznovalo obrekovalce

Alojz Hoznar (slika zgoraj), katerega je Ingomar Pust v glasilu „Kärntner Landsmannschaft“ dolžil, da je kot partizanski kuhar na Svinški planini skuhal v golaž žensko iz Železne Kaple (to je Pust trdil na podlagi nekega anonimnega pisma), je pred deželnim sodiščem s svojo tožbo uspel. Pust mora svoj članek popraviti, „Kärntner Landsmannschaft“ objaviti opravičilo, Pust pa poravnati vse stroške sodnega postopka. Sodišče je Alojzu Hoznarju pritrnilo v vseh točkah njegove tožbe, v odškodnino za žaljenje časti pa mu priznalo 5000 šilingov.

Vsekakor je to pomembna razsodba deželnega sodišča. Upati je, da se bodo tako nehala nadaljnja podtikavanja o grozodejstvih partizanov.

Je avstrijska vlada za resen pogovor?

Danes, v sredo, bosta sprejela ministra Löschnak in Neisser delegacijo koroških Slovencev. Z njimi se hočeta, tako v pismenem vabilu, pogovoriti o slovenskem sporedu radija in televizije, slovenski trgovski akademiji, otroških vrtcih ter subvencijah za dejavnost slovenskih organizacij.

V pripravo na ta razgovor sta ZSO in NSKS v ponedeljek razpravljali o teh točkah na seji koordinacijskega odbora. V pogovoru

s SV je povedal tajnik ZSO dr. Marjan Sturm, da sta si osrednji organizaciji v teh vprašanih enotni. Na vprašanje, ali bi pomenila pozitivna rešitev omenjenih zahtev tudi prejudic za zadržanje v splošni razpravi o šolstvu, pa je Sturm nedvoumno povedal: „Videli bomo, ali je vlada pripravljena z nami razpravljati. Tudi če rešijo ta vprašanja v naše zadovoljstvo, pa ZSO ne bo pristala na nikakršno obliko ločevanja.“

V Trstu zaprli Slovence

„Zveza slovenskih organizacij in koroški Slovenci smo solidarni s prizadevanji Slovencev v Italiji, da si tudi na javnih mestih izborite enakopravnost slovenskega jezika. Solidarnost izražamo tudi s priprtim prof. Samom Pahorjem“ – tako v solidarnostni izjavi pravi predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser. V Trstu so namreč italijanski policaji zaprli slovenskega profesorja Sama Pahorja. Dejstvo, ki je razburilo slovensko in italijansko javnost. Mladinci so demonstriali, široka javnost se je solidarizirala z njim. Več o tem na 6. in 7. strani.

Šolstvo za koroške Slovence – sožitje ali ločevanje?

Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani (INV) je predstavil obširno publikacijo „Šolstvo za Slovence na Koroškem – sožitje ali ločevanje?“, ki ni samo dokumentacija specifičnega problema, temveč brez dvoma nova spodbuda za nadaljnjo strokovno razpravo o tem vprašanju in njegovi pozitivni rešitvi.

Publikacija naj bi po besedah direktorja inštituta mag. Silva Devetaka in ob predsta-

vitvi navzočega ministra za kulturo Kavčiča bolj osvetila koroški šolski problem znotraj Slovenije in Jugoslavije, ter opozorila tudi evropsko javnost. Zaradi tega Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani tudi načrtuje, da bi to publikacijo (v skrajšani verziji in upoštevajoč najnovjši razvoj) izdal tudi v angleškem jeziku, da bi bila dostopna vsem strokovnjakom in politikom v Evropi.

Publikacija „Šolstvo za Slo-

vence na Koroškem – sožitje ali ločevanje?“ (avtorji: Silvo Devetak, Majda Šulc in Boris Jesih) je nastala v želji, da bi na podlagi dokumentarnega gradiva prikazali celovito in objektivno podobo trenutne problematike dvojezičnega šolstva na Koroškem. Publikacija na 248 straneh objavlja celotno uradno dokumentacijo o tem vprašanju, mnenja in stališča obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, odmeve v Avstriji s

posebnim poudarkom na tako, imenovanem koroškem pedagoškem modelu, stališča zveznih in republiških organov Jugoslavije in Slovenije, ter bogato kartografsko gradivo.

S to publikacijo je inštitut s svojimi strokovnimi sodelavci dosegel zastavljeni cilj, da je na enem mestu zbrana in strokovno obdelana celotna aktualna problematika dvojezičnega šolstva na Koroškem. (glej tudi stran 2).

PREBERITE

- na strani
- 2 Wolf in der Maur predaval v Tinjah
- 3 Mednarodni obzornik
- 4 Gospodarski položaj na južnem Koroškem
- 5 Diese Woche im Slovenski vestnik
- 6 Poskusi ustrahovanja družine Novak
- 8 Prežihova plaketa za J. Messnerja
- 9 Pustne prireditve na južnem Koroškem
- 11 Ta teden na televiziji
- 12 Otvoritev olimpijskih iger 1988

Množični klic: „Go, Kurti, go“

Na Dunaju je demonstriralo nad 6000 ljudi za odstop Waldheima.

Slika: I. Schellander

„Samo če se bodo nehale polemike v Avstriji sami, bomo dosegli tudi mednarodno pomiritev situacije. Avstrija me potrebuje, zato bom ostal njen predsednik“, tako se je pobahal avstrijski državni predsednik Kurt Waldheim v ponedeljkovem nagovoru narodu. Za njega samega torej očitno ne velja, kar je spoznala široka mednarodna javnost. Ugotovitev komisije zgodovinarjev, da je Waldheim vsaj lagal, ne bremeni samo predsednika osebno, temveč predvsem ugled naše države nasploh.

Tako je tudi razumljivo, da se gibanje, ki zahteva takojšen odstop Waldheima tudi v Avstriji iz dneva v dan širi. Demonstracija pred dunajsko opero je bila tudi demonstracija proti Waldheimu, v nedeljo pa se je nad 6000 ljudi udeležilo manifestacije za odstop Kurta Waldheima. Pred protestirajočo množico so med drugim spregovorili Erika Weinzierl, Alfred Hrdlicka, Susanne Theuber, Marie-Theres Kerschbaumer, Josef Haslinger in Freda Meissner-

Blau. Zgodovinarica Weinzierl se je solidarizirala z mednarodno komisijo zgodovinarjev ter pozvala ÖVP, katere članica je že nad 25 let, naj se distancira od svojega neznesnega predsedniškega kandidata. Nepričakovani višek je manifestacija dosegla z nastopom Rose Jochmann, priljubljene antifasistične aktivistke iz vrst socialistične organizacije borcev za svobodo. Dejala je, da Avstrija ne sme prepustiti predsedniškega mesta človeku, ki je zlo nacističnega časa in trpljenje milijonov žrtev skušal izničiti z lažmi.

Po Waldheimovem govoru je predarlska organizacija SPÖ v deželnem zboru stavila zahtevo po odstopu. Že dan poprej pa je celo kancler Vranitzky v televizijskem pogovoru zagrozil z odstopom, v primeru, da bi razprava o osebi oziroma preteklosti predsednika še naprej tako močno bremenila politično delo. Klic po odstopu Waldheima – z geslom „Go, Kurti, go“ – se torej krepi! (preberite tudi stran 2 in 3).

KOMENTAR

dr.
MARJANA
STURMAKOROŠKI
SINDROM

Haider je pred kratkim izjavil, da je šolsko ureditev iz leta 1945 iniciiral „komunistični član tedanje deželne vlade“ in seveda mislil dr. Joška Tischlerja. Absurdnost te trditve ni treba posebej obrazlagati. Kaže pa na tipični koroški sindrom, ki postavi vsakogar v slabo luč, če ga le dostikrat poveže s pojmom „komunizem“.

Zdi se mi, da se nekateri, ko govorijo o vlogi Nadstrankarskega komiteja za obrambo dvojezičnega šolstva, oziroma o tem, da deli komiteja zasledujejo „druge, volilnotaktične cilje“ poslužujejo prav tega „koroškega sindroma.“ V tem kontekstu potem imenujejo skupino Kladiivo in nekatero posameznike.

Sam sodelujem v komiteju že štiri leta in smatram take izjave za žalitev vseh članov komiteja – tako slovensko kot tudi nemško govorečih članov tako socialistične mladine, verskih organizacij, strankarskopolitično nevezanih in seveda tudi kladivarjev –, saj smo zadnja leta vzajemno pisali izjave, razne publikacije kot npr. Schulinfo, referirali, informirali itd.

K odmevnosti koroškega šolskega vprašanja je v širši avstrijski javnosti dosti prispeval tudi komite. Zato tudi ni naključje, da so koroški mediji že vedno iskali možnost, da bi planili po njem, po njegovih vidnih članih in ga skušali diskreditirati. Da so to lahko storili šele na podlagi izjav nekaterih predstavnikov slovenske narodne skupnosti, je žalostno. Komite si ne lasti nikakršnega predstavnštva (kot tudi KEL ni predstavnic narodne skupnosti). Konstituiral se je, da bi prispeval k ohranitvi skupnega dvojezičnega pouka!

Koroška politika je že vedno izvajala taktiko cepitve Slovencev na „dobre in slabe“, na „komuniste in nekomuniste.“ Ali bodo zdaj nekateri hoteli uveljaviti to taktiko tudi znotraj narodne skupnosti?

Na Koroškem
druga merila
osnovnega prava?

Če naj bi bil spomin na leto 1938 smiseln, potem ne smemo drug drugega obtoževati in med sabo obračunavati, temveč se ozreti po tem, kaj smo se naučili, da se ne bi več ponovilo. Za to pa je potrebno, da ne ogrožamo skupnosti, kar se trenutno dogaja z nenehnimi škandalami. Sodelovanje in sosedski odnosi naj končno preidejo od besed v dejanja in nenačrtno naj bi bila naša država šotor, v katerem ima vsak narod svoj kotiček. Uspeli pa bomo le tedaj, če bo vsak najprej začel razčiščevati pri sebi. S temi mislimi je Wolf in der Maur zaključil svoja razmišljanja v okviru predavanja „Veliki tabu“ v Katoliškem domu prosvete v Tinjah. Opozoril je na mednarodno tolmačenje prava, da večina nima pravice etničnim manjšinam kovati zakone in ukrepe, ki jih le-te odklanjajo. Po njegovem mnenju koroški Slovenci še ničesar niso zahtevali, kar ne bi mogli utemeljiti. Manjšine pa uničuje tisti, kdor jih oblikuje proti njihovi volji, je dejal Wolf in der Maur. Da dva naroda lahko živita drug ob drugem, je odvisno tudi od tega, če znamo gledati preko svojih stališč. Namesto uresničitve „pedagoškega modela“ je Wolf in der Maur predlagal splošno reformo pouka zgodovine.

Miha Pasterk

Avstrijski „bunker“
v dunajskem Hofburgu

Zgodovinarji so zaenkrat zaključili svoje delo ter predali poročilo. Waldheimova srajca menda ni ravno krvava, vendar tudi čista ne. Debata o zadevi „Waldheim“ s tem nikakor ni zaključena. Nasprotno.

IGOR SCHELLANDER

Mednarodno komisija neopredeljenih zgodovinarjev predstvom švicarskega vojnega zgodovinarja univ. prof. dr. Hansa Rudolfa Kurza je pretekli teden predstavila svoje poročilo avstrijski vladi, predsedniku Waldheimu ter javnosti. Kakor je bilo pričakovati, raziskave strokovnjakov niso privedle do novih ali senzacionalnih ugotovitev. Na podlagi do zdaj ocenjenega gradiva Waldheimu ni mogoče očitati neposredne vpletenosti v vojne zločine. Vendar zgodovinarji v svojem poročilu izpostavljajo, da je bil takratni poročnik Kurt Waldheim o grozodejstvih Hitlerjevega wehrmachta na Balkanu (na osnovi pozicije v Löhrovem štabu) zelo dobro

obveščen in s tem tudi posredno soodgovoren.

Kaj ugotavlja komisija?

Komisija zgodovinarjev se je ukvarjala z vsem gradivom, ki ji je bilo na razpolago. Čeprav v sorazmeroma kratkem času svojega delovanja prav gotovo ni mogla izčrpati vseh informacij, ki jih hranijo (ne samo) v jugoslovanskih vojnih arhivih, je vendarle poskusila s strokovnimi merili in analitičnimi sredstvi ugotoviti Waldheimovo vojno pot (zlasti na Balkanu), njegovo funkcijo v okviru armadne skupine E ter njegovo vlogo v vojnem vrvežu. Waldheim je imel kot oficir nemškega wehrmachta važne funkcije v štabu zloglasnega (in po vojni na smrt obsojenega) generala Löhra. Poleg tega je opravljal funkcijo tol-

mača. Kot oficir je spremljal in izvajal dejavnosti hitlerjeve soldatske tako v zahodni Bosni, na Kozari, v Črni gori, v Solunu itd.

Zgodovinarji ugotavljajo, da je imel Waldheim tozadevno „globok in obsežen vpogled v razmere na frontah in posebej še na Balkanu.“ Dejstva nakazujejo, da je bil bivši nadporočnik po svoji funkciji in vlogi v štabu gotovo vse drugo kot pa drugorazredni „kanclijski oficir.“ Njegovo znanje, prvi poročilo komisije, ni obsegalo samo „taktična, strategična in administrativna navodila, temveč je vključevalo v nekaterih primerih dejanja in ukrepe, ki so bila v nasprotju z vojnim pravom in temelji človečnosti.“ O Waldheimu ni znano, da bi se bil kdaj takim dejanjem, ukrepom ali poveljem zoperstavil ali vsaj izognil (medtem ko proučeno gradivo v mnogih primerih dokumentira nasprotno zadržanje nekaterih drugih oficirjev). Tako komisija mednarodnih strokovnjakov v zaključnih besedah poročila sklepa: „Waldheim je sodeloval pri protizakonitih dogajanjih ter tako olajšal njihovo izvrševanje.“

Reakcije in posledice

Kolikor toliko kritična ocena zgodovinarjev Waldheima očitno ni vznemirila. V svoji prvi izjavi k poročilu komisije je izrazil svoje zadoščenje nad tem, da je končno tudi uradno potrjeno, da ni bil vpleten v vojne zločine. Na kritične pripombe v poročilu ni odvrnil nič konkretno-

Waldheim: „S predsedniškega mesta ne mislim odstopiti!“

Nova publikacija INV o šolstvu

IZ LJUBLJANE POROČA IVAN LUKAN

V okviru predstavitve nove publikacije o šolstvu za Slovence na Koroškem, na kateri so bili poleg strokovnjakov Inštituta za narodnostna vprašanja in slovenskega kulturnega ministra Kavčiča navzoči tudi strokovnjaki iz drugih evropskih držav, s strani Avstrije pa dr. Heinz Tichy od Urada zveznega kanclerja na Dunaju in generalni konzul v Ljubljani Kern, je zavzel stališče do šolskega vprašanja tudi tajnik ZSO dr. Marjan Sturm.

Poudaril je, da intelek-

tualna in strokovna Avstrija odklanjata načrtovano uvedbo ločevalnega modela oz. ločevalne tendence.

Dejal je, da tisti, ki so pred nekaj leti na Koroškem sprožili šolsko debato, v bistvu nimajo v vidiku samo šolsko vprašanje, ampak da prenesejo narodnostni konflikt spet v vasi in po tej poti prekinejo pozitiven proces sožitja zadnjih let. Menil je, da je v ozadju te politike tudi cilj dolgoročno izpodrezati korenine Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu, se pravi udarec

Dr. Heinz Tichy iz Urada zveznega kanclerja na Dunaju pa je o novi dokumentaciji povedal, da je iz nje namerjen tej šolski ustanovi koroških Slovencev.

razvidna velika podpora mnogih Avstrijcev koroškim Slovincem, „kakrašna bi bila pred desetimi ali petnajstimi leti popolnoma nemogoča.“ Ta široka podpora, po besedah Tichyja, tudi kaže, da je bilo delo slovenskih organizacij, medijev in drugih organizacij učinkovito, ker se v Avstriji bolj odprto obravnava to vprašanje. Izraz te odprtosti so v publikaciji objavljeni številni protesti, manifestacije itd. Tichy, ki po lastnih bese-

dah ni prišel v Ljubljano, „da bi nekaj zagovarjal, najmanj še pedagoški model“, je bil tudi mnenja, da bi se v šolskem vprašanju marsikaj drugače in bolj pozitivno razvijalo, če bi že prej obravnavali to vprašanje na strokovni ravni. Opozoril pa je na dejstvo, da v avstrijskem parlamentu ni vložen še noben zakonski predlog o novi ureditvi šolstva. Kot strokovnjak sem za to, da bi se znanost še močnejše vključila v reševanje tega problema. Važno pa je tudi, da se v tem vprašanju upoštevata tudi stališča slovenskih organizacij in da ne pridemo pod „časovni pritisk“, je zaključil dr. Tichy.

Člani mednarodne zgodovinske komisije na poti na tiskovno konferenco.

ga, namesto tega jih je skušal izničiti: Ne vidi nobenega razloga za odstop.

Podobne so bile prve reakcije predsednika ÖVP Aloisa Mocka ter drugih Waldheimovih zagovornikov. Ko so le-ti po predstavitvi poročila komisije videli poleg tega obremenilne negativne ocene Waldheimove vloge v balkanskem štabu ter očitke neiskrenosti, so pričeli komisijo ostro napadati, češ da je prekoračila (s strani avstrijske vlade) zastavljeno nalogo. S tem v zvezi postaja čedalje bolj jasno, s katere strani je prišla politična intervencija, ko je komisija sestavljala neko vmesno poročilo: med drugim je bilo tam najti tudi pasajo o „moralni soodgovornosti Waldheima za vojna grozodejstva. Po izjavi predsednika komisije Kurza, je neki član vlade „priporočal“, naj to formulacijo črtajo.

Zvezni kancler Vranitzky je v svoji prvi izjavi po zasedanju ministrskega sveta skušal ostati stvaren in nevtralen. Vendar je bil kancler pred avstrijskim in mednarodnim tiskom sam, vicekancler in koalicijski partner Mock se – proti pričakovanju

– tiskovne konference ni udeležil. Sum, da je poročilo komisije imelo za posledico nesoglasje med koalicijskima partnerjema se medtem vse bolj potrjuje. Posamezni predstavniki in organizacije socialistične stranke so v preteklih dneh izrazili ogorčenje nad Waldheimovimi stališči ter izrecno zahtevali njegov odstop.

Edini avstrijski stranki, ki zahtevata takojšen odstop predsednika, so komunisti in zeleni. Predsednik Židovskega dokumentacijskega centra na Dunaju Simon Wiesenthal je dejal, da je bistvena vrednota demokracije resnica. Waldheim se je je na dolgo in široko izogibal, rešitev in izhod iz konflikta, ki ravno zdaj ob spominski obletnici čedalje bolj bremeni Avstrijo in vse njene prebivalce, mora zdaj najti Waldheim sam.

Negativni meri se stopnjujejo

Negativno mnenje o Avstriji in njenem predsedniku – soočeno po odmevnih v mednarodnem tisku – se je po predstavitvi poročila komisije še stopnjevalo. Angleški tisk na

primer Waldheima odkrito imenuje lažnivca, izraelsko časopisje pa je od svoje vlade zahtevalo celo ukinitve stikov z Avstrijo ter njen bojkot in izolacijo v mednarodni javnosti.

Afera Waldheim pa se ne odraža samo na političnem področju. Gospodarstveniki se vse bolj bojijo, da se bo poznalo tudi pri izvozu avstrijskih izdelkov predvsem na zahodni trg, od katerega je Avstrija močno odvisna. Vprašanje je, kako bo afera vplivala na turizem. Ogrožena je tudi mednarodna dejavnost. Na Dunaj skoraj več ne zahajajo tuji diplomatski predstavniki, ker se nočejo srečevati s takšnim avstrijskim predsednikom.

Rezidenca avstrijskega predsednika – dunajski Hofburg – se medtem vedno bolj spreminja v bunker: predsednik Waldheim in njegovi pristaši so videti obkroženi, kritika domače in svetovne demokratične javnosti ne pojema, temveč se stopnjuje. Waldheim in njegovi na to odgovarjajo brezbrizno ali pa agresivno. Očitno se mislijo v svojem bunkerju braniti do zadnjega, sramotnega konca.

Sekt v operi – kri na ulici

Za eno noč so spremenili dunajsko opero v prizorišče domala že perverzne ekshibicije: Kdo je kdo v Avstriji in v svetu. Milijonarji, sedanji in bodoči, politična in družbena prominenca – vsi so se spet prikazali v potrošniškem blišču in arogantnem samozadovoljstvu na tradicionalnem opernem plesu.

Medtem se je na ulicah pred opero zbralo nad 2000 demonstrantov, ki so – glede na restriktivno in nesocialno politiko vlade in naraščajoče breme za delovne ljudi ter nenazadnje v ogorčenju nad afero „Waldheim“ – protestirali proti dragemu spektaklu. Predsednik dunajske policije Bögl je to demonstracijo prepovedal. Organiza-

torji so, sklicujoč se na ustavno zagotovljeno pravico do svobodnega izražanja mnenja in protesta, kljub temu sklenili demonstrirati. Policija je nastopila z dva tisoč možmi, težko opremo in psi in sprovcirala nasilne spopade. Policijski avtomobil je povozil in težko ranil 25-letno demonstrantko. Osem udeležencev je bilo aretiranih, na desetine ranjenih (na strani policije so bili ranjeni trije).

Stroški za operni spektakel znašajo na desetine milijonov. Spričo vedno citiranih praznih državnih blagajn je operni ples za mali krog socialnih privilegirancev dejansko le še – provokacija ljudstva.

15. maja: umik iz Afganistana

Mihail Gorbačov, centralni sekretar KPSZ, je v preteklem tednu obljubil možnost umika sovjetskih čet iz Afganistana. V posebnem sporazumu sta vladi v Moskvi in Kabulu določili, da se bo ta umik pričel že 15. maja tega leta. Realizacija načrta pa bo vsekakor odvisna še od poteka afganskopakistanjskih razgovorov, napredovanja procesa umiritve in sprave v Afganistanu ter ukinitve poskusov vmešavanja ter podpiranja afganske gverile s strani ameriške vladne administracije. To sta izpostavila tako Gorbačov kakor afganistanski predsednik Najibullah. Umik naj bi nadzorovala OZN.

Izpadi bivšega ministra!

Karel Gruber, bivši avstrijski zunajni minister, pri katerem je kot sekretar pričel svojo politično kariero Kurt Waldheim, je grobo napadel mednarodno komisijo zgodovinarjev. Ni čuda, da je njihova ocena o Waldheimu negativna, je dejal Gruber, saj naj bi komisijo sestavljali sami Waldheimovi nasprotniki: eden da je socialist, ostali pa vsi Židje. Izjava je sprožila splošno ogorčenje. Medtem ko se je kancler Vranitzky jasno distanciral in se komisiji opravičil za te napade, so vidni predstavniki ÖVP skušali izjavo „starega moža“, kakor ga je poimenovala podpredsednica parlamenta Marga Hubinek, omalovaževati.

Italija: Vlada je razpuščena

Giovanni Gorla, italijanski ministrski predsednik, je preteklo sredo napovedal svoj odstop. Vzrok ponovne vladne krize v Rimu (že devetinsiridesete po vrsti –) je bilo odklonilno stališče italijanskega parlamenta k proračunskemu osnutku demokristjanskega finančnega ministra. Šef vlade Gorla je bil poprej v parlamentu že nekajkrat preglasovan, sedemkrat so parlamentarci glasovali tudi o zaupnici vladi. Njegov odstop je posebej prizadel Južne Tirolce, ki so ravno s to vlado v Rimu končno uspeli prodreti do skorajšnje dokončne in zadovoljive uveljavitve zadnjih odprtih določil tako imenovanega „južnotirolskega paketa“.

Plenča: „Originala nisem videl!“

Dušan Plenča, zgodovinar, ki je pred kratkim še razburjal svet z dokumentom, ki naj bi dokazoval neposredno vpletenost oficirja Kurta Waldheima v deportacije civilistov na Kozari, je zdaj dokončno priznal, da niti nima originala niti ga ni sam kdajkoli videl. Posebna vladna komisija strokovnjakov in zgodovinarjev v Beogradu je pretekli teden omenjeni dokument nedvoumno označila kot ponarejenega. Proti krivcem so zdaj sprožili preiskavo.

Plenčev prijatelj Danko Vasović je prodal kopijo spornega telegrama renomiranemu zahodno-nemškemu magazinu „Der Spiegel“. Medtem pa se v jugoslovanskem časopisju nadaljuje vneta razprava o zadevi Waldheim in morebitnih skrivnostnih „jugoslovanskih“ ozadjih. Mnogi strokovnjaki so s tem v zvezi izjavili, da bi bilo v domačih arhivih prav gotovo mogoče najti dovolj bremenilnega gradiva o sedanjem avstrijskem predsedniku.

ES svojih problemov še ni rešila

Helmut Kohl, zvezni kancler Zvezne republike Nemčije ter začasni predsednik sveta Evropske skupnosti, je na posebnem zasedanju državnih predsednikov članic Evropske skupnosti konec preteklega tedna v Bruslju uspel glede skupne agrarne politike posredovati kratkoročen kompromis.

Agrarna politika gospodarske skupnosti je bila v preteklih letih stalni kamen spoteke med državami članicami: predvsem Velika Britanija kot uvoznik agrarnih produktov se vedno bolj brani doplačevati k agrarni

nadprodukciji drugih držav članic; zahteva torej radikalno odpravo dosedanjega (agrarnega) subvencijskega sistema v ES, kar pa bi spet pomenilo masovni propad kmetov v državah ES; zlasti v Franciji in ZRN bi bile konservativne (vladne) stranke s tem ob tradicionalno plast volilcev.

Po večdnevem prepiranju so se predsedniki držav ES zedinili za začasno spravo: ZRN jo bo na primer plačala z zvišano „članarino“ (28 milijard šilingov več kot doslej). Problem sam pa s tem še nikakor ni rešen.

Kajžnikov Hanža

Če b' tov h vsačum' škandal' v Avstrij' kej puvet', b' pa najmejn cavo stran nucu!

KOMENTAR

dr. KRISTIJANA SCHELLANDRA

OROŽJE – OKOLJE!

Ni še dolgo tega, ko je v Avstriji potekala vroča diskusija o smislu ali nesmislu produkcije orožja in so politiki in menedžerji tovarn orožja argumentirali: „S proizvodnjo orožja je mogoče zaslužiti presežke, s katerimi lahko razbremenimo državno industrijo, upoštevati pa je treba tudi mnoga delovna mesta.“

Torej: dobički iz proizvodnje in prodaje orožja naj omilijo izgube npr. pri proizvodnji jekla ali tovarnjakov in traktorjev. Zdaj je maček iz žaklja; zgodilo se je, pred čemer so mnogi že dolgo svarili, namreč, da je proizvodnja orožja tudi gospodarsko na trhljih nogah in da tudi tam delovna mesta niso varna. Podržavljeno podjetje „Noricum je pridelalo izgube v višini skoraj dveh milijard. Poleg kršenja nevtralnosti in vprašljivosti produkcije orožja velja tudi za to stroko zakon konkurence: na svetu je veliko mogočnejših proizvajalcev orodja smrti, ki so v stanju ceneje ponuditi svoje proizvode, tako da Avstrija tudi iz „gospodarskih razlogov“ nima nobenega opravičila za tovrstno proizvodnjo.

O problemu onesnaževanja okolja in umiranja gozdov se često razpravlja samo iz vidika ekologije in politike. Dejansko pa so tudi gospodarske posledice ogromnega pomena. Pred kratkim objavljena študija pravi, da je od 3,8 milijona hektarjev gozda v Avstriji 1 milijon pod vplivom različnih škodljivih snovi. 60 % gozdov v okolici Dunaja ali na Gradiščanskem je težje, srednje ali lažje prizadetih; Koroška je z 11 % doslej še na boljšem.

Poleg ekoloških posledic je treba zaradi škode v naslednjih desetletjih računati z večjo ponudbo lesa po nižjih cenah in zčasno večjim povpraševanjem po delovni sili, kasneje pa spet z izgubo delovnih mest, ko se bo zaradi končno vendarle izvedenih ukrepov situacija gozdov morda spet izboljšala. Pa tudi v tem primeru bodo stroški za odpravljanje oškodovanosti gozdov znašali 3 do 4 milijarde šilingov.

Južna Koroška: negotova bodočnost!

Gospodarski položaj na južnem Koroškem je slej ko prej negotov. V zadnjih tednih je javnost razburkala vest, da je tovarna Jungfer odpustila 28 delavcev, pa tudi problem Tovarne celuloze Obir na Rebrci še vedno ni rešen. Medtem pa se koroški politiki bahajo, da so baje koroške delavce podprli z nad 34 milijoni šilingov posebnih sredstev, ter da je bilo menda letos januarja na Koroškem število zaposlenih rekordno.

Da ostanemo pri bahavih trditvah: sicer drži, da je Koroška kot prva zvezna dežela sklenila tako imenovani zakon o podpori delavcem in da po tem zakonu nudi določene dodatke za urejanje gospodinjstev, delovanje vajeških delavnic in da prispeva k voznim stroškom, toda zakon sam je že tako ozko formuliran, da ga lahko uresničujejo le redki. Razen tega je bila vlada v to tudi prisiljena, saj z gospodarskimi ukrepi ni bila v stanju zagotoviti izenačene gospodarske strukture. Še danes so močno občutne regionalne razlike, ki silijo mnogo delavcev, da se dnevno vozijo na delo v zelo oddaljene kraje.

Vesetje nad rekordno zaposlenostjo v januarju pa je tudi le navidezno. Sicer drži, da je absolutno število v januarju zaposlenih za 518 višje od leta 1987, toda vzroke za to je kaj lahko najti: statistiki v prid je dejstvo, da sta bili letošnja jesen in zima zelo mili, zaradi česar predvsem gradbena podjetja svojih gradbišč niso opustila. Tako so letos iz statistike brezposelnih izločeni nekateri delavci gradbene stroke, ki sicer preko zimskih mesecev nimajo dela in so pri delovnem uradu prijavljeni kot brezposelni.

Dejstvo, da ni gotovo, ali bodo mogli ohraniti več sto delovnih mest ali ne še dosti bolj bremeni splošno situacijo na južnem Koroškem. Za tovarno Jungfer je znano, da je odpustila 28 zaposlenih, toda sledili bi jim lahko tudi ostali. Vzrok za to pa je v bistvu golo izsiljevanje vlade s strani podjetnika. Znano je namreč, da bi morala tovarna Jungfer investirati v zaščito okolja oziroma v odpravo nevarnih odpadkov. Izdatek za to investicijo pa si hoče Jungfer prihraniti, zato skuša izsiliti od deželne vlade, da bi ta pokrila stroške. Take grožnje z odpustitvijo delavcev ter s tem

povezano likvidacijo delovnih mest so bile v srednjem Rožu že nekajkrat uspešne...

Tudi v zadevi celulozarne na Rebrci skuša takoimenovani eko-fond na Dunaju zavleči odobritev predloženega projekta. Tako je ministrica Flemmingova v avstrijskem parlamentu izjavila, da želijo dobiti od Obirja še dodatno dokumentacijo. Na drugi strani pa je po izjavi Flemmingove eko-fond tovarni celuloze v Magdalenu že odobril posojilo v višini 135 milijonov. Seveda pa ob tem ni znala utemeljiti, zakaj taka dvojna mera pri tovarnah iste stroke, posebno še sedaj, ko je sodna obravnava proti

enemu izmed prejšnjih vodij beljaške tovarne dokazala, da je ravnal protizakonito. Na tovarniške stroške si je namreč gradil lastno hišo. Toda poneverbe subvencij iz javnih sredstev, ki jih je zakrivil zadnji lastnik Papst, te prekrške še močno presegajo. Kje, gospa Flemmingova, pa ostajata čut in odgovornost za preživetje celotne regije? In kaj, če se bodo uresničile Leitgebove grožnje v Sinči vasi? Kaj, če se bo tudi tam število delovnih mest znižalo?

Prav v taki situaciji pa človeka tudi pozitivni iskrici ne moreta prav razveseliti: v Borovljah naj bi od jeseni 1988 dalje začelo obratovati podjetje Secar, ki bi proizvajalo predvsem brezazbestne obloge za zavore. S tem naj bi dobilo v prvi fazi zaposlitev približno 20 ljudi. Sicer je to isto podjetje, ki naj bi se naselilo v Šentjakobu, pa so predvsem krajevni funkcionarji FP zagnali vik in krik. Pa tudi podjetje Crofta, ki se ukvarja s proizvodnjo delov za naprave za zaščito okolja, naj bi prišlo v Borovlje in ustvarilo 15 delovnih mest. Toda tudi če bo do teh dveh podjetij zares prišlo, bo to le kaplja na vroč kamen, saj so Borovlje, z njimi vred pa tudi cela regija od Apač pa do Šentjakoba, zgubile z zaprtjem nekdanje Kestag več sto delovnih mest. Tudi ne velja gledati primera Borovelj kot simptom – tokrat pozitivni – za celo južno Koroško. Ta ostaja slej ko prej industrijsko nerazvit predel.

Torej: rožnata prihodnost za južno Koroško še vedno ne napoveduje, prav zaradi tega še kako velja ohraniti vsaj danes obstoječa delovna mesta!

Andrej Mohar

Mladi socialisti za Obir!

Socialistična mladina Koroške se zaveda, da mora tovarna celuloze Obir delovati naprej. Zato se zastopstvo socialistične mladine izreka za finančno podporo Obirju, od zvezne vlade pa zahteva, naj končno jasno izpove svoje namere.

V vprašanju nove ureditve dvojezičnega šolstva je njen predsednik Kaiser menil, da je stališče SM jasno že od leta 1983. SM se zavzema za vrsto šolskih poizkusov, na osnovi katerih bi uredili dvojezično šolstvo. Zavrača pa stremljenja KHD-ja in svobodnjakov, ki hočejo zožiti veljavnostno območje. Po Kaiserjevem mnenju imamo v celotni razpravi opraviti z dvema ravnema: prva je politična z oziroma na volitve, druga je pedagoška, obe pa sta si v medsebojnem neskladju. Moral pa je priznati, da SM v šolskem vprašanju s svojim stališčem ni uspela prodreti v stranki.

Kaj nam bo prinesla davčna reforma

Čeprav si koalicijski stranki še nista edini o dokončni obliki predvidene davčne reforme, je večina bistvenih sprememb že več ali manj sklenjenih. Predvsem enotni sta si stranki v tistih vprašanjih, ki utrujejo že itak prakticirano navado, da dobijo premožni še več, medtem ko tistim, ki imajo nižje dohodke – in to je pretežni del avstrijskega prebivalstva – naprtijo vedno nove dajatve.

Glavna sprememba je znižanje števila tarifnih stopenj od enajst na pet ter znižanje tarif samih. Medtem ko je znašala doslej najnižja tarifa 21% (pri letnem zaslužku do 50.000 šilingov), bo po novem znašala 10% in najvišja (za letne zaslužke preko 700.000 šilingov) 50%. Za zaslužke med 150.000 in 300.000 šilingi so doslej veljale tri tarife (150.000 – 200.000: 30%, 200.000 – 250.000: 45%,

250.000 – 300.000: 51%), medtem ko bo po reformi veljala samo ena tarifa, zanjo pa stopnja 32%.

Druga glavna sprememba bo odprava cele vrste davčnih izjem in ugodnosti, od pavšala za motorna vozila preko raznih posebnih in izrednih izdatkov do ugodnosti pri nadurah, ki bodo veljale samo še do pet nadur mesečno.

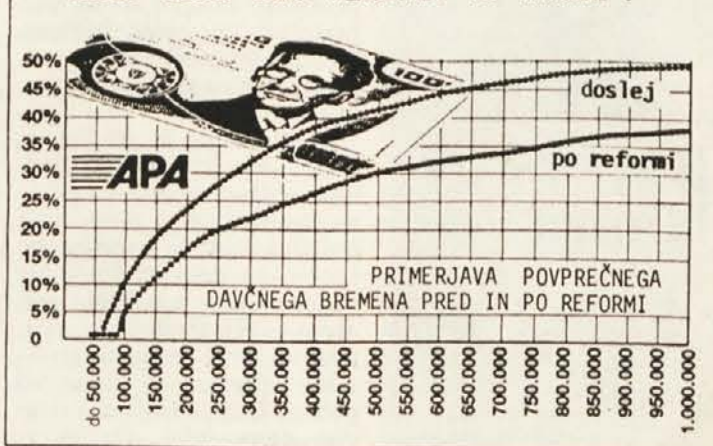
Za finančno ministrstvo bo reforma, kar se tiče davčnega izkupička, nevtralna, se pravi, da država ne bo zbrala več denarja iz davkov. Za finančne urade bo sprememba pomenila poenostavitev zaradi odprave velikega števila izjem. Davkoplavevalec bo na eni strani plačeval manj davka, na drugi strani pa bo deležen manj davčnih ugodnosti. V končnem efektu naj bi se razbremenili predvsem nižji in srednji zaslužki,

dejansko pa bo razkorak med dosedanjim procentno stopnjo obdavčenja in predvideno najbolj občuten pri visokih zaslužkih.

Neenotnost pri pogajanjih je v tem, da za izvedbo reforme obstaja „davčna luknja“ šestih do osmih milijard

šilingov, ki bi jo SPÖ hotela pokriti predvsem z obdavčenjem od dohodkov kapitala, čemur pa se ÖVP z vso silo upira, ker bi to prizadelo predvsem premožne lastnike anonimnih „črnih“ hranilnih knjižic in vrednostnih papirjev.

KOLIKO DAVKA BOMO PLAČEVALI PO REFORMI?

DIESE WOCHE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

PARLAMENTSKORRESPONDENZ
II-2687 der Beilagen zu den Stenographischen Protokollen
des Nationalrates XVII. Gesetzgebungsperiode

Nr. 1445/J

1987-12-21

ANFRAGE

der Abgeordneten HAUPT, Dr. HAIDER, HUBER
an den Bundesminister für Wissenschaft und Forschung
betreffend Studie über die Slowenen in Klagenfurt

Aus der Anfragebeantwortung 767 B vom 29. August 1987 zu 731 J
geht hervor, daß die Gesamtkosten für die von Univ. Prof. Dr. Gstettner
erstellte Studie insgesamt 360.000,- betragen.

Die unterfertigten Abgeordneten richten in diesem Zusammenhang an
den Herrn Bundesminister für Wissenschaft und Forschung die

Anfrage:

Wie hoch war das Honorar, das Herr Prof. Gstettner für die Studie
über die Slowenen in Klagenfurt erhielt?

Die Unwissenheit von FP-Haider

Einziger Sinn solcher Anfragen des Millionen-Grundbesitzers Haider ist die versuchte Einschüchterung von engagierten Wissenschaftlern. Ähnliche Versuche hat Haider ja auch schon hinsichtlich der Österr. Rektorenkonferenz unternommen. Im obigen Fall zeigt er sich zudem noch besonders uninformativ, daß Prof. Gstettner keine Studie über die Slowenen in Klagenfurt erstellt hat, sondern Dr. Franc Merkač. Prof. Gstettner hat im Rahmen seiner Forschungstätigkeit an der Universität das Projekt mitgetragen und mitbetreut hat und für diese Tätigkeit keinen einzigen Schilling erhalten. Doppelt peinlich für Haider, wenn er nicht einmal weiß, daß die Betreuung und Förderung wissenschaftlicher Arbeiten zu den Aufgaben und Dienstplichten eines Universitätsprofessors gehören. Das geht wohl in Haiders Kopf nicht hinein, daß man auch ohne Honorare engagierte Arbeit macht. Wie auch andere Medien Haiders Anfragen bewerten, geht aus nebenstehendem Artikel hervor.

Dr. Tichy gegen eine Lösung unter Zeitdruck – Neue Studie

„Das Schulwesen der Slowenen in Kärnten – Zusammenleben oder Trennung?“ heißt eine Studie des Institutes für nationale Fragen. Die Autoren der Studie, die in Ljubljana vorgestellt wurde, sind Silvo Devetak, Majda Šulc und Boris Jesih. Das Werk umfaßt 248 Seiten und versucht aufgrund des dokumentarischen Materials ein vollständiges und objektives Bild der derzeitigen Problematik des zweisprachigen Schulwesens wiederzugeben. Mit dieser Publikation wurde das Ziel des Institutes für nationale Fragen erreicht, daß das gesamte wissenschaftliche Material rund um die aktuelle Problematik des zweisprachigen Schulwesens zusammengefaßt ist. Als solches sollte es auch einen Beitrag zum wissenschaftlichen Dialog darstellen, welcher nur in einem toleranten politischen Klima möglich ist.

Bei der Präsentation der Publikation war neben den wissenschaftlichen Mitarbeitern des Institutes und dem Kulturminister Sloweniens Vladimir Kavčič, auch Dr. Heinz Tichy vom Bundeskanzleramt anwesend. In seiner Ansprache stellte Dr. Tichy fest, daß aus der Publikation

klar der Beitrag vieler Österreicher für die Kärntner Slowenen ersichtlich ist, was, so Tichy, vor zehn oder fünfzehn Jahren absolut unmöglich gewesen wäre.

Nach den Worten Dr. Tichys zeigte diese breite Unterstützung, daß die Arbeit der slowenischen Organisationen, Medien und anderer Organisationen erfolgreich war, da ganz Österreich diese Frage viel offener behandle. Tichy, der nach eigenen

Protest gegen das Verbot der Veranstaltungen

Seit dem Jahr 1972 wurden alle Ansuchen des Christlichen Kulturverbandes/Krščanska kulturna zveza um die Vermietung der Neuen Burg von Völkermarkt abgelehnt. So zuletzt auch für die Veranstaltung „Koroška poje“ am 6. 3. 1988.

Während der Bürgermeister in seinem Antwortbrief die Ablehnung mit keinem einzigen Wort begründet, war aus der Presseaussendung der Völkermarkter ÖVP-Gemeindeparteileitung zu erfahren, der Grund sei eine Reihe bis heute nicht aufgeklärter Anschläge.

Der Christliche Kulturver-

SORGEN

Jörg Haider, deutschsprachiger Wahlkärntner mit Sinn fürs Populäre, macht sich Sorgen: Seit sich der Klagenfurter Bürgermeister Leopold Guggenberger in einer Ansprache vor dem Kärntner Abwehrkämpferbund darüber beklagt hat, daß selbst Bundesdienststellen bei Briefen nach Klagenfurt zuweilen dem schönen deutschen Namen der Stadt deren slowenische Bezeichnung „Celovec“ hinzufügen, kann der gebürtige Oberösterreicher, der in Wien Karriere gemacht hat, nicht mehr ruhig schlafen. „Warum wird“, will Haider deshalb jetzt in einer schriftlichen parlamentarischen Anfrage von Bundeskanzler Franz Vranitzky wissen, „obwohl die Landeshauptstadt Klagenfurt weder dem Gebiet für die zweisprachige Amtssprachenregelung noch dem Gebiet für das Minderheitenschulwesen zuzurechnen ist, von Bundesdienststellen im Schriftverkehr die oben zitierte postalische Anschriftformulierung verwendet?“ Und: „Sind Sie bereit, in Zukunft dafür Sorge zu tragen, daß der Zusatz „Celovec“ bei der postalischen Anschrift im Briefverkehr weggelassen wird, um nicht ein von der Kärntner Bevölkerung abgelehntes Präjudiz für die Zukunft zu schaffen?“ Über das Präjudiz, das Haiders deutschkärntner Freunde durch das Abreißen zweisprachiger Ortstafeln in Südkärnten geschaffen haben, hat sich der große Blaue bisher – zumindest öffentlich – noch keine Sorgen gemacht.

Aus: Wochenpresse, 15. 1. 1988

Worten nicht nach Ljubljana gekommen ist, um etwas zu verteidigen, noch am allerwenigsten das „Pädagogenmodell“, war der Meinung, daß sich so manches in der Schulfrage positiver entwickelt hätte, wenn man diese Frage schon früher auf wissenschaftlicher Ebene behandelt hätte.

Er machte auf die Tatsache aufmerksam, daß noch kein Antrag zur Neuregelung des zweisprachigen Schulwesens im österreichischen Parlament sei. Weiters sprach sich Tichy in Ljubljana auch gegen eine Lösung unter Zeitdruck aus.

band/KKZ stellt in einer Presseaussendung dazu fest, daraus könnte der Eindruck entstehen, daß der Verband für diese Vorfälle mitverantwortlich sei. Eine derartige Argumentation muß mit aller Entschiedenheit zurückgewiesen werden, da sie in krassem Widerspruch zu den Grundsätzen eines Rechtsstaates steht. Der Christliche Kulturverband/KKZ sieht in der Ablehnung eine eklatante Diskriminierung der slowenischen Volksgruppe, insbesondere auch der in der Stadtgemeinde Völkermarkt ansässigen Kärntner Slowenen.

LESERBRIEFE

Offener Brief

S. g. Herr Stichauner!

Bei einer politischen Auseinandersetzung wie der sogenannten Minderheitenfrage gibt es natürlich kontroverse Ansichten, und in der Hitze des Gefechtes kann natürlich mancher Ausrutscher passieren, der gegen den Grundsatz eines fairen Journalismus verstößt.

Die Art und Weise aber, wie Sie, Herr Stichauner, Prof. Gstettner angreifen, ist kein „Ausrutscher“ mehr, den man entschuldigen könnte. Denn Sie diffamieren in Ihren Glossen aufs gemeinste einen Menschen, der offen zu seinen Überzeugungen steht. Ich war entsetzt, gerade im Gedenkjahr 1988 solche Töne zu hören.

Sie werfen Herrn Gstettner vor, „Faschist“ zu sein und versuchen ihn mit einer Reihe von Ausdrücken verächtlich zu machen: „hinterfotzigster Angriff auf das Land Kärnten“, „schrakenloser Ehrgeiz“, „unerträgliche Arroganz“, „peinlich dummlich“ – das sind nur ein paar der Ausdrücke aus Ihrem Repertoire.

Natürlich bleiben Sie jeden Beweis, ja jeden Beleg schuldig. Sie zitieren nicht einmal den Titel von Gstettners Buch „Zwanghaft deutsch?“, auf das Sie sich angeblich beziehen. Ihre Leser haben also keine Chance, Ihre Behauptungen zu überprüfen.

Sie beschuldigen Gstettner, die „überwältigende Mehrheit der Kärntner“ (als deren Sprecher Sie sich offenbar fühlen) „zu beleidigen“, weil er für die zweisprachige Schule eintritt. Ihrem Demokratieverständnis nach ist es also verboten, für seine Anschauungen zu werben und seine Vorschläge zu begründen! War Ihrer Auffassung nach vielleicht auch die Kärntner Landesregierung undemokratisch, als sie 1945 den zweisprachigen Unterricht einführte und als Voraussetzung für ein friedliches Zusammenleben betrachtete?

Sie treffen mit Ihren Attacken einen Mann, der gerade nicht demagogisch auftritt, sondern Fakten bringt und Zusammenhänge aufdeckt. Sein Buch, das ich gelesen habe (Sie auch, Herr Stichauner?), ist bei allem Engagement doch immer besonnen. Gstettner bemüht sich, sachlich die Parolen zu widerlegen, die deutschnationalen Kreise immer als die „Kärntner Meinung“ verkaufen wollen. Er mißt die gegenwärtige Behandlung der slowenischen Minderheit durch das offizielle Kärnten an den Maßstäben der Demokratie. Es ist nicht seine Schuld, wenn dabei das offizielle Kärnten schlecht wegkommt.

Sie hätten auf seine Argumente eingehen können, hätten Ihren Lesern erklären können, worin Gstettner sich Ihrer Meinung nach irrt. Aber all das tun Sie wohlweislich nicht. Lieber hetzen und verleumden Sie. Ihnen geht es anscheinend nicht um die Sache, sondern darum, einen mutigen Menschen, der sich exponiert hat, fertig zu machen.

Merken Sie denn nicht, Herr Stichauner, daß Sie damit das Klima in Kärnten vergiften? Merken Sie denn nicht, daß gerade Sie sich der faschistischen Methoden bedienen, die Sie Herrn Gstettner unterstellen?

Werner Wintersteiner,
Villach

„Ein Modell der Versöhnung?“

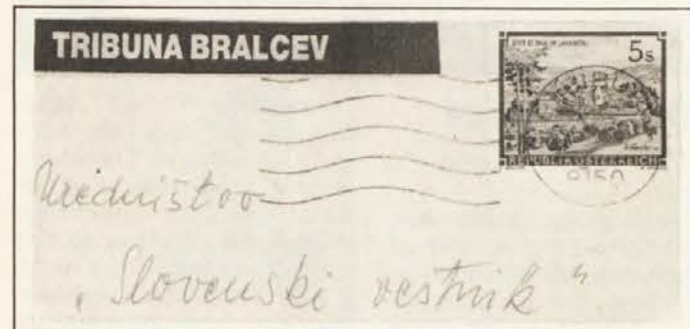
Mit der Bestürzung habe ich die Rede des Kärntner Landeshauptmannes gelesen. Offensichtlich muß bei den Kärntner Regierungsstellen großes Unbehagen über das Bild entstanden sein, das man sich in Österreich über die Kärntner Minderheitenpolitik macht. Nicht anders ist es zu erklären, daß mit großem finanziellen Aufwand diese Rede in den verschiedensten Tages- und Wochenzeitungen abgedruckt wurde. Es gibt österreichweit sicher keine Versuche, das Bundesland Kärnten in ein „nationales Eck“ abzudrängen, denn aus dieser Ecke haben sich zahlreiche Kärntner seit dem Jahr 1938 gar nicht herausbewegt, man denke nur an die Existenz des Kärntner Heimatdienstes sowie diverse Äußerungen der Vertreter der Kärntner ÖVP und FPÖ. Die Kärntner SPÖ singt in diesem deutschnationalen Chor immer lauter mit. Mit seiner Drohung, die Kärntner Bevölkerung – gemeint sind sowohl die deutschnationalen Kreise dieser Bevölkerung –, zur Demonstration aufzurufen, trägt der Kärntner Landeshauptmann nicht zur Versöhnung, sondern zur Trennung bei.

Mag. Dr. Friedrich
Edelmayer, Wien

Herrn Stichauner!

In unserer bisher geübten Geduld als einsprachige Kärntnerinnen, die immer wieder mit Aufmerksamkeit und angebrachter Skepsis die Berichterstattung der hiesigen Medien zum Thema der zweisprachigen Schule verfolgen, haben wir nun, mit Ihrer letztgestarteten Diffamierungskampagne gegen Univ. Prof. Dr. Peter Gstettner endgültig die Schmerzgrenze erreicht.

S. Trannacher,
L. Zellacher,
D. Moser.

Kompromisarjam za ušete!

Huspueda Smolija bi rad pobaral, od koga ima mandat in kdaj ga je dobil, da lahko zavzame stališče o sosvetu. Po mojem pač vendar le drži, da šiling ne smrdi.

Zdaj pa njemu od mene še en "rat", saj bandram že na 70 let horti: Naj se čim prej prvavat nauči, da se na prihodnjih volitvah ne utopi.

Če je pa že eden na vrsti bil, naj mu še drugi sledi: Huspuedu Grilcu, ki tak dobro marnavt zna, pa samo nekaj za prežinjat. Kaj je kompromis? Za nas Slovence pomeni kompromis ali "v'sat" ali pa "ustralan bit". Vse pa vendar na "ti gihne pride." Po mojem je modriši stoje umret', kakor pa kleče trpet'. Teh par vstic si pa naj huspued nad post'i ubes'.

Kristl Lajčahar, Kotmara vas

To pismo sem poslal 4. februarja uredništvu "našega tednika" s prošnjo, da bi ga objavili. V ponedeljek navrh, torej na dan, ko "nt" dajo v tisk, pa sem po telefonu povprašal glavnega urednika Janka Kulmescha, ali bo pismo objavil ali ne. Odgovor: "Ne!" - Je to transparenca "nt"?

Za zaključek prosim bralce, da si o pravilnosti mojega pisma bralcev in o ravnanju "nt" sami ustvarijo svoje mnenje.

Kotmara vas, 11.2.1988 K.L.

Zgrozili smo se
Ker tako kot vi delamo z otroci, najbolj občutljivo tvarino na svetu, nas je ločitveni šolski model še posebej prizadel. Bevkova misel vodi tako vas kot nas, da v mladem človeku prebujamo ljubezen do materinščine.

Še bolj kot drugi smo se zgrozili ob gonji zoper dvojezičnost v vaših šolah, saj vemo, kakšne brezgotovine bi to dejanje zapustilo v otroški duši. Brez dvojezičnosti bi usihali ljubezen do bližnjega, človeško dostojanstvo in prijateljsvo, stskano ob otroški igri. Zakaj ne bi mogla v isti zemlji uspevati lila ob hrastu?

Radi bi vam povedali, kako smo ponosni na vas, ki ste zaradi svoje ljubezni do slovenskega jezika tako vztrajni, da ne dovolite, da bi zamrla slovenska govornica. Vemo, da boste znali braniti dediščino svojih staršev, da ne boste klonili v boj za materino besedo.
Prosnetni delavci občine Cerknica

Opozorilo uredništva!
Vsebinska pisma bralcev ni nujno tudi mnenje uredništva. Izraza osebno mnenje piscev. Za to so v polni meri odgovorni avtorji sami. Pisce naprošamo, da se pri dolžini člankov omejujejo, sicer jih bomo morali krajšati.

Klic domovine!
Majhen dodatek pismu Slovenskega prosvetnega društva "Zila". Vestnik 20. januarja 1988.
Deli, cepi skupni narod, potem ga lahko ukrotiš in obvladaš.

Stara angleška takтика.
Brez latinice - po domače.
Eđinost! Skupna pot! Solidarnost!
Brez teh idealov je zguba, propad, uničenje. Vsaka verska, svetovna - nazorska, ekonomska ali druga pot je lahko različna - samo naša za narod, mora biti ena - skupna!!!

Koren, Tale

Odperto pismo Grilcu in Smolleju!

Svojega pisma ne bom začela s spoštovana dr. Grilc in Smolle. Koroški politični dogodki in vajine izjave v zadnjem mesecu mi tega nikakor ne dopuščajo več. Pravezprav se sprašujem, ali je sploh smiselno še kaj reči ali napisati o stvarih, ki se mi zdijo več kot na robu vsake pameti in poštenosti. Pravezprav ne zaslužita drugega, kot en sam navaden človeški prezir. Ker pa se zavedam, da z molkom opravimo še manj, se mi zdi nujno, da vama končno povem, kaj mislim od 5. januarja 1988 dalje.

Navsezadnje, dragi Grilc, Vi, kot predsednik "največje slovenske organizacije" potemtakem govorite in nastopate tudi v mojem in v imenu moje družine.

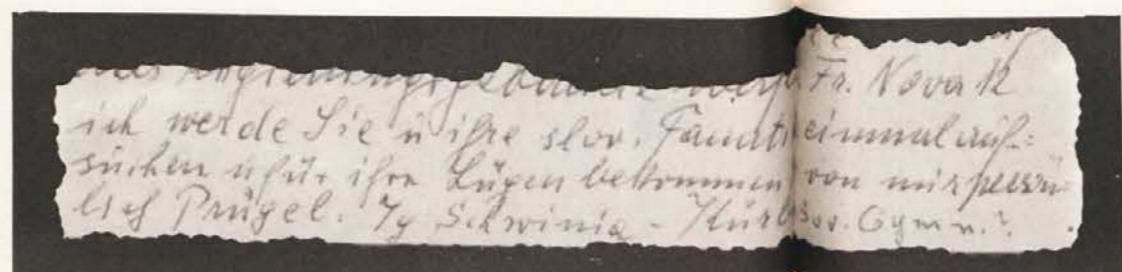
In Vi, dragi Smolle, ste postali parlamentarec tudi z mojim glasom (samo še do naslednjih volitev).

Dragi Grilc, nekako sem že zdavnaj prej slutila, da z nami ne boste držali do konca. Moja slutnja se je začela uresničevati 5. januarja, ki je zame zdaleč hušja klofuta kakor 18. november sam. In nato vsi tisti Vaši bledolčni in nedolžni izgovori, da so Vas rezali, izgovori na vmesno poročilo, da Vas nismo hoteli razumeti... Nazadnje, ko je bilo izgovorov še premalo, ste morali, kar se mi zdi za Vas tudi značilno, "ponuacati" še Feliksa Wieserja in Marjana Sturma, češ ta dva sta te številke že zdavnaj pred Vami izreкла. Kakšni preprostosti in prenostnosti, kakšni otroški in otročji izgovori. Vendar za njimi stoji menda moč "največje slovenske organizacije", Tischlerjev naslednik, politični pragmatik... In na zidu Mohorjeve hiše naslednje jutro IZDAJALEC... In po Vaši izjavi Haiderjevi psi, od katerih se še niste ločili, z Vašo izjavo se je našel še večji pogum in še večje koroško junaštvo. Ne samo, da mi je žal, da sem se iz prepričanja peljala z družino na Dunaj, pravzaprav mi je žal, da govorim z vami isti jezik.

Takoj za tem se je pojavila, dragi Smolle, Vaša kelovska klofuta, "enotna" izjava o zastupljeni klimi, o tretji sili samozvancev... In po Vaši izjavi Stichaunerjevi "idioti" in še druge psovke, da človeka postane strah. V čem se pravzaprav razlikujete po besedišču, po stilu in nivoju od vseh teh žurnalistov? Moram Vam reči: na žalost, samo po jeziku!

Dragi parlamentarec Smolle!
Ne samo, da je to stil obrekovanja, ki mi je znan izza najbolj mračnih gostilniških omizij, temveč ste končno našli dva črna kozla, ki sta vsega kriva, da z "enotnostjo" ne gre več naprej. Ne gre mi za zagovor kladirarjev ali "bratov Messner", temveč edinole za metodo vajinega prostaškega obrekovanja, ki me nehoti spet spominja na najbolj vulgaren koroški žurnalizem.
Na koncu samo še to: Če vama, dragi Grilc in dragi Smolle, ustrezajo v vajinem političnem konceptu kakršnikoli sosveti, kompromisi, dogovori, številke, etc., zagovarjajte vse to v smislu vajinega političnega koncepta in ne poslužujta se zaradi svoje lastne politične negotovosti smešnih in banalnih izgovorov in dejanj.

Jožica Čertov-Druml

Ljudje ne pišejo, ke se bojijo javnosti in reakcij!

MIHA PASTERK

Prvo pismo bralcev z naslovom „Achomitz ist zweisprachig“ (Zahomec je dvojezičen) je bilo objavljeno 25. 2. 1976 v največjem koroškem dnevniku. Od takrat naprej sta Rezika in Gustav Novak iz Malenice objavila že nešteto pisem, v katerih sta izpovedala tudi svoje mnenje k perečim vprašanjem koroške stvarnosti, predvsem se v zvezi z dvojezičnostjo.

Na vprašanje, zakaj pišeta pisma bralcev, je Gustav Novak v pogovoru s SV odgovoril takole: „Osebno mislim, da naj ne bi v najbolj razširjen koroški dnevnik pisali pisma bralcev o koroških Slovencih samo nekateri starejši ljudje, ki žive v starem duhu in se še niso navadili demokracije, ter mislijo, da lahko stalno mešajo nacionalni strup in ga mečejo na šibkejšega. Torej na nas. Poleg tega me zanima politika. Ni mi vseeno, kaj se dogaja na Koroškem in v Avstriji.“

Njegova žena Rezika (slika) pa je takoj dodala, da se „naši ljudje vse premalo oglašajo, čeprav se včasih pojavljajo resnično nesramni dogodki.“

Prav zaradi tega se oba vedno spet oglašata in sta mnenja, da bi morali Slovenci v veliko večji meri tudi javno izpovedati svoje mnenje. „Kako pa se v nemškem časopisu sicer lahko deklariram? Nikjer ne. Pisma bralcev pa ljudje radi berejo“, je dejala gospa Novakova. Oba pa sta prepričana, da se naši ljudje enostavno bojijo, da imajo strah pred javnostjo in pred reakcijami. Je domneva s strahom upravičena ali je zgolj izmišljotina?

Rezika in Gustav Novak pišeta že nad deset let in pisma tudi hranita - pri pogovoru sta imela na mizi cel kup zbranih gradiva, od pisem bralcev do osebnih pisem. Vendar moti se, kdor misli, da so to navadna pisma, kakršnih jih je človek vajen od svojih prijateljev. V glavnem so ta pisma reakcije na pisma bralcev, ki jima jih ljudje pošiljajo domov in ne na časopis. Do danes so se pisemno oglasili samo nasprotniki in zanimiva je ugotovitev, da od podpisanih niti eno pismo ni iz dvojezičnega ozemlja južne Koroške, pač pa iz raznih ostalih krajev. Gustav Novak na nekatera pisma dva do trikrat odgovori, če pa z dopisniki ne pride na zeleno vejo, dopisovanje prekine.

Dobro je, če človek ve, s kom opravi. Toda, kaj storiti v anonimnih primerih, kar je mnogo v Gustava Novaka ni več navadno? Tako sta imela vsaj dva s telefonskimi klici, v katerih jima je bilo rečeno, naj ne pišejo več. Po telefonu je Novak še skušal s katerimi razpravljati, v pripravi anonimnih pisem niti te možnosti nimata.

Zbranih imata nekaj primerov, katerih pisci niso bili zainteresirani za stvarno razlago. Vsebinska tih pisem so zanje, psovke in še marsikaj, nam Slovencec ni neznan,endar samo potrjuje, da je po naši verziji le molčec državljan in da se ne bo oglašal. Kdor pa si ne upa javno povedati svoje mnenje, izkove jezo večnovčerajskih bračnjaških sil.

Če se lahko razberete tudi iz faksimilirane slike primerka, spet jima očitajo izdajstvo koroške domovine; vendar so povedi teh pisem, kot je dejal Gustav Novak, „dokaz za pičo in korajžo tistih, ki se ne bojijo za „heimattreu“ in se ne bojijo niti z imeni podpisati.“ Pri tem kaže, da ure na Koroškem še niso preje tečeje drugače.

Prof. Pahor se je na začetku prejšnjega tedna podal na glavno tržaško pošto, kjer so ga karabinerji na silo odstranili od poštnega okenca, ker je hotel vplačati v slovensčini izpolnjeno pošto, in ga nato odpeljali v zapor pod obtožbo motenja javne službe in upiranja javnemu funkcionarju. Prof. Pahor je na zaslišanju pri preiskovalnem sodniku zatrdil, da sploh ni oviral dela pred poštnim okencem in poučeval, da je izvajal le svojo ustavno pravico pri opravljanju državljanjske dolžnosti.

Dogodek je vzbudil takojšnjo reakcijo v slovenskih krogih. Naslednjega dne so na tržaških ulicah demonstrirali dijaki slovenskih srednjih šol, njihov profesorji, slovenski župani in najvišji predstavniki slovenskih organizacij. Pod geslom „Za naše pravice“ so svojo solidarnost prof. Pahorju izrazili najprej pred koroškimi zaporji. Nato so se podali pred prostore deželne skupščine, kjer so prav istega dne potekali uradni pogovori med delegacijama skupščin Furlanije-Julijske krajine in SR Slovenije. Delegacijo demonstrantov je nato po posredovanju slovenskih svetovalcev Borisa Iskra (KPI) in Draga Stoka (Slovenska skupnost) sprejel predsednik skupščine Claudio Tonel (KPI). Protestni sprevod se je nato nadaljeval še do vladne palače. V njej je delegacijo sprejel namestnik vladnega komisarja Domenico Mazzurco, ki je sicer izrazil svoje razumevanje za upravičene zahteve Slovencev do zakonske zaščite in zakonitve rabe slovenskega jezika, v tem konkretnem primeru pa bo po njegovem mnenju moralo odločiti sodišče.

Tudi slovenske in Slovencem naklonjene organizacije so takoj izrazile solidarnost priprtemu prof. Pahorju. Dogodek je odjevil v izvoljenih telesih, kjer so slovenski predstavniki vložili interpelacije odgovornim oblastem. Odrznil pa se je tudi v italijanskem parlamentu z interpelacijama komunističnega senatorja Stojana Spetića in drugih komunističnih poslancev. Skratka: Ustvarila se je široka demokratska fronta, ki zahteva spoš-

Terjal pravico do slovenšine - pristal v zaporu!

nje pravice pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti in evanje njenih odprtih promotov. Solidarnostni izjavi osrednje slovenske organizacije - Slovenekulturno-gospodarske zveze pojasnjeno, kako je nastop Pahorja na poštnem uradu, da je ob neštetih priložnostih dosledno upoštevanje prade rabe slovenskega jezika. Prati pripeljal do brutalnega stopa sil javnega reda, ki so s prof. Pahorjem ravnale kot da bi za zločinca, ne pa za uglede slovenskega profesorja, ki vrsto let na svojstven in poguten način vztrajno opozarja na svobodo, da italijanska država nemarja ustavne pravice naše narodnosti. Arretacija profesorja Pahorja je tudi značilna za odnos, ki ga v našem trenutku doživlja naša narodnost z novimi vsakodnevnimi pritiski prav na rabo jezika s sicer, da se nekatere že uvedene pravice celo odvzema. Po eni strani poslušamo generalni obljube, da se bodo vprašanja naše skupnosti rešila, po drugi strani doživljamo admi-

Rezika Novak pred kupom zbranih prispevkov in reakcij.

Mladinski dom slovenskega društva obvešča

Mladinski dom sprejema v svoje varstvo in vzgojo učence in učenke Zvezne gimnazije za Slovence in drugih srednjih šol, vajeke/vajence in študentke/studente. Vzgojitelji, večinoma domačimi in absolventi slovenske gimnazije, z načrtno dejavnostjo prispevajo k utrjevanju narodne zavesti pripadnikov slovenske narodne skupnosti na Koroškem, k razumevanju med pripadniki obeh narodnih skupnosti na osnovah enakopravnosti ter k oblikovanju vsestranske razvite osebnosti za delo, osebno življenje in uspešno vključevanje v družbo.

Prijave za šolsko leto 1988/89 sprejema uprava Mladinskega doma, Mikschallee 4, 9020 Celovec, tel. (0463) 35 6 51. Mesečna vzdrževalnina za polno oskrbo znaša 1950 šil., za popoldansko bivanje v domu pa 825 šil.

Prof. Samo Pahor je medtem še v zaporu, kjer bo ostal vse do torke, ko mu bo kazensko sodišče sodilo zaradi motenja javne službe in upiranja javnemu funkcionarju (izid obravnave o uredniškem zaključku še ni bil znan). Aleksander Širk

Odlikovanje 5 dni v šoli

Johann Lesjak, namesnik inšpektorja koroških carinarne, je pred kratkim prejel od jugoslovanske carinske uprave posebno plaketo kot priznanje za njegovo dolgoletno uspešno sodelovanje pri izvrševanju meddržavnih poslov na področju carinjenja. Plaketo sta mu predala vodja carinskega urada Ljubljana dipl. polit. Franc Sablič, ter generalni konzul SFRJ v Celovcu Borut Miklavčič.

Pešpot E-6 skozi Avstrijo je dolga

Slovensko prosvetno društvo „Gorjanci“ je vabilo k Mežnarju na dia-predavanje o evropski pešpoti E-6 skozi Avstrijo. Predaval je znani slovenski popotnik, načelnik komisije za popotništvo pri Planinski zvezi Slovenije, Zoran Naprudnik. Le-ta je eden redkih, ki je prehodil vso 2500 km dolgo pot od Jadrana do Vzhodnega morja.

Predavatelj je imel že pred leti podobno predavanje v Šetnjakobu v Rožu. Takrat nas je povedel po slovenskem delu evropske pešpote, od Jadrana do Radelj ob avstrijski meji (okrog 250 km). Tokrat pa nas je popeljal po evropski pešpoti skoti Avstrijo. Ta je dolga okrog 600 km in se razteza od tromeje (Avstrija, ZRN, Češkoslovaška) do Radeljskega prelaza na avstrijsko-jugoslovanski meji. Povzpeli se je treba tudi na visoke gore, kot na primer na 2275 m visoki Hochschwab, ki je najvišja točka na tej poti, ter na nekoliko nižje vrhove Golice. Zoran Naprudnik pa nas ni presenetil samo z lepimi barvnimi fotografijami, marveč tudi s prijetnim pripovedovanjem o doživetjih na tej poti, predvsem pa je zanimivo, da se je zanjo odločil kot srčni bolnik po nasvetu zdravnika, da se mora mnogo gibati.

Vrtanje predora dobro napreduje

Delo pri graditvi Karavanškega predora dobro poteka. Pred dnevi so na jugoslovanski strani prevrtali že do globine 1718 metrov, to je do polovice dolžine svojega dela predora. To točko so dosegli nekaj dni pred predvidenim rokom.

V zadnjem času je delo sicer zelo zahtevno zaradi manj ugodne sestave kamennin, zato dnevno lahko napredujejo le 3 do 4 metre. Pričakujejo pa, da se bodo razmere še poslabšale, ker utegnejo naleteti na vodo in plin metan. Kljub temu predvidevajo, da bodo predorsko cev pod Karavan-

kami prebili v dogovorjenem času, to je do 12. avgusta prihodnjega leta. Na avstrijski strani, kjer so začeli vrtati kasneje, so prišli 1300 metrov daleč. Na tem delu so geološke razmere precej ugodnejše, zato lahko dnevno napredujejo po 15 metrov. Skupno je tako sedaj izkopane nekaj nad tri kilometre predorske cevi, to je okoli 40 odstotkov celotne dolžine. Pojavilo se je tudi nekaj problemov v zvezi s finansiranjem del. Medtem pa je jugoslovanska vlada predor in avtocesto od Jesenice do Gevgeljeje vrstila na prednostni seznam.

Tudi letos „pisatelji ob meji“

3. mednarodno srečanje pisateljev ob meji (lani sta bila nagrajena Karl Markus Gauss iz Salzburga in Rudi Seligo, predsednik DSP) bo tokrat od 21. do 24. aprila v Portorožu. Srečanje bo v znamenju raznih tematskih težišč, med drugim o položaju etničnih skupnosti. Pravtako pa bo Obalna skupnost Italijanov, organizator srečanja, tudi tokrat podelila literarno nagrado in sicer za najboljši esej (največ 15 tipkanih strani) na temo „Literatura in pisatelj ob meji“ in za novelo. Natečaja se lahko udeležijo pisatelji, kritiki in esejisti. Besedila, ki niso bila objavljena pred 1. januarjem 1987, pa v treh izvodih sprejema: Obalna skupnost Italijanov v Koprju, Ulica OF 10, 66000 Koper, Slovenija, Jugoslavija. Rok za oddajo je 10. marec 1988. Letos pričakujejo nad 200 udeležencev.

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Četrtek 18. 2. 19.30	gostilna Kolleritsch v Dobri vasi	KMEČKO POLJEDELJSTVO PRED UNIČENJEM – KAJ JE TREBA STORITI, DA SE TO PREPREČI? (nem.) Predava: inž. Josef Willi	Sodalitas in Kmečka gospodarska zadruga Dobri vas
Petek 19. 2. 19.00 c.t.	gostilna Weidinger, 1040 Dunaj	SLOVENSKI VESTNIK – NOVA OBLIKA, NOVA VSEBINA	Dunajski krožek
Petek 19. 2. 19.30	Katoliški dom prosvete v Tinjah	ZAKASNELO SPOZNAJNE? (nem.) O zadržanju cerkve leta 1938. Iz cikla „Veliki tabu“. Referent: dr. Karl-Heinz Frankl, generalni vikar krške škofije.	Sodalitas
Sobota 20. 2. 20.30	Kamot Bahnhofstr. 9, Celovec	KRANJSKI-DIXIE-BAND Saksosfonist Tone Janša s sedmimi moškimi z dixie-instrumenti in pevko Metko Stock. Vstopnina v predprodaji 70 šil., ob večerni blagajni 90 šil.	Jazz-club Celovec
Nedelja 21. 2. 14.00	Kulturni dom, Šentprimoz	1938–1988: „PRIČE ČASA IZ DOMAČEGA KRAJA PRIPovedUJEJO“ O posledicah zasedbe Avstrije in vojne bodo pripovedovali: Milena Gröblacher (Skocijan), Georg Krasnik (Grabalja vas), Marija Picej (Šent- primoz), Janko Urank (Celovec), Ana Wutte (Rikarja vas) idr.	Slovensko prosvetno društvo Danica in Slovensko prosvetno društvo Vinko Poljanec
Sreda 24. 2. 9.–16.00	Katoliški dom prosvete v Tinjah	PRAVILNO OBREZOVANJE SADNIH DREVES Predavatelj: Roman Quendler, Šentandraž	Sodalitas
Petek 26. 2. 19.30	Katoliški dom prosvete v Tinjah	SLOVENSKE PRIČE ČASA POROČAJQ Iz cikla Predavanj „Veliki tabu“. Sodelujejo: ravn. Mirko Srienec, Elizabeta Morak, Katarina Petschnig, Janko Tomajer in dekan žpk. Kristo Srienec.	Sodalitas
26. 3. do 31. 3.		POTOVANJE ZA MLADINCE V SOVJETSKO ZVEZO (do 32 let) Dunaj – Moskva – Leningrad – Dunaj (z letalom) – cena: 6.200 šil. Prijava sprejema: prof. Štefan Pinter, tel: 04228/28874	
Petek 26. 2. 19.00	dvorana Slomškovega doma, Celovec	„SVETA RUSIJA“ – spominška prireditve ob 1000-letnici ruske pravoslavne cerkve. Predavata: prof. dr. Stanko Janežič (Pot ruskega krščanstva – od kneza Vladimira do patriarha Pimena) in Janez Stanič (Položaj religije v današnji Sovjetski zvezi).	Katoliška prosveta in referat za izobražence
Sobota 27. 2. 19.30	Kulturni dom na Brnci	„TOLMUN IN KAMEN“ – „NICHT WAHR, JOHANN!“ – Tone Partljič. Komedija v dveh dejanjih. Režija: Peter Militarov; scena: Saša Kump, Janez Debevec; vodja predstave: Regina Wutti. Igrajo: Irena Cernut, Hanzi Urschitz, Marija Horvath, Lojzi Gallob, Zofija Debevec, Marjan Galob	Slovensko prosvetno društvo Dobrač na Brnci
Nedelja 28. 2. 14.30	farna dvorana, Šmihel	„ANSCHLUSS – PRIKLJUČITEV“ Priče poročajo	Katoliško prosvetno društvo Šmihel
Nedelja 28. 2.	Moderna galerija in Cankarjev dom, Ljubljana	OGLED GORŠETOVE RAZSTAVE in nato ob 16.00: OPERA PREDSTAVA „BORIS GODUNOV“. Cena za prevoz in obe vstopnini 220 šil. Odhod: Dobri vas 11.30 (Šienčnik), Celovec 12.15 (pred Mohorjevo), Kožentavra 12.30 (Mlečnik). Prijave sprejema do 22. 2. Kfz (tel.: 0463/512528/23)	Krščanska kulturna zveza
Torek 1. 3. 19.30	Dvorana fresk, BRG Vetrinj	VEČER KOMORNE GLASBE Dela Schuberta, Faureja in Debussyja; nastopajo: Vera Mlejnik (sopran), Miloš Mlejnik (violončelo), Erwin Kropfitch (klavir).	Neues Musikforum
Sreda 2. 3. 20.00	v kleti BRG Vetrinj	JAZZ S POLJSKE Janusz Munjak (saksosfon) in Jarek Smietana (kitara)	Neues Musik- forum Viktring
Petek 4. 3. 19.30	Katoliški dom prosvete Tinje	KONCERT – Klavirski duo: Alenka in Igor Dekleva	Sodalitas
Nedelja 6. 3. 14.30	Doma glasbe v Celovcu	KOROŠKA POJE Nastopajo zbori iz Podjune in okolice, Celovca ter iz Gorice, Žabnic in z Raven na Koroškem.	Krščanska kulturna zveza
Nedelja 13. 3. 14.30	Delavska zbornica v Beljaku	KOROŠKA POJE Nastopajo zbori iz Roža, Kranja in Trsta	Krščanska kulturna zveza

RAZSTAVE

Kulturna taberna Pri Jokinu	Risbe sovjetskih mladostnikov (Dušanbe) skupno z Avstrijsko-sovjetskim društvom 22.1.–8.3.
Galerija Tinje	Razstava del Deskoskija Ljubča (akvareli in risbe) do 19. 2.
Galerie des Stadthauses, Celovec	Hommage à André Masson – grafike do 28. 2.
Kärntner Landesgalerie, Celovec	Dela Christofa Šubika , otvoritev 3. 2., 19.00 do 28. 2.
Galerija Tinje	Likovna dela Branka Duha od 20. 2. do 25. 3.

OBIŠČITE V SLOVENIJI

do 29. 2.	Narodni muzej, Trg osvoboditve, Ljubljana	ANTIČNI PORTRET V JUGOSLAVIJI Razstava je odprta od torka do sobote od 10.00 do 18.00 ob nedeljah od 10.00 do 13.00; ob ponedeljkih zaprto.
-----------	---	--

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straže 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, telex 42 20 86 ZSO. Glavni urednik: Ivan P. Lukan; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec – Borovlje. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 300 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 12.000 dinarjev. Oglasi: 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 900.000 dinarjev.

Prežihova plaketa J. Messnerju

Za slovenski kulturni praznik 8. februar je predsedstvo Kulturne skupnosti Ravne na Koroškem ob slavnostnem sporedu zaslužnim kulturnim ustvarjalcem podelilo Prežihove plakete, najvišje občinsko priznanje. To odličje podeljuje občina ustvarjalcem in kulturnikom,

prof. Slika: Pasterk
Janko Messner

ki si posebej prizadevajo za kulturni razvoj v občini, priznanje pa je tudi izraz zvestobe kulturnemu poslanstvu.

Na slavnostni podelitvi v kulturnem domu v Črni je bil navzoč tudi koroški rojak prof. Janko Messner, kateremu je Kulturna skupnost Ravne podelila srebrno Prežihovo plaketo. Utemeljitev se glasi: „Profesor Janko Messner iz Celovca prejme srebrno Prežihovo plaketo za popularizacijo Prežihovih literarnih del. Janko Messner je doma iz Doba pri Pliberku. Sedem let je poučeval na ravenski gimnaziji. Takrat je zbral dragocena in pretresljiva pričevanja zapornikov v dravograjski mučilnici in jih izdal v brošuri Morišče Dravograd.“

Med bivanjem na Ravnah se je seznanil s Prežihovim Vorancem, njegovim življenjem in delom. Pozneje je veliko storil

za njegovo popularizacijo. Leta 1963 je izdal svoj prevod Samorastnikov. V raznih avstrijskih časnikih je objavil tudi nekaj črtic iz Prežihovih Solzic. Poleg zbirke Samorastniki, ki predstavlja težak prevajalski zalogaj, je nemškogovorečim bralcem predstavil najzlahtnejše idejne in slogovne prvine Prežihove ustvarjalnosti.

Svoj odnos do Prežihove prenašal tudi na dijake celovške gimnazije za Slovence, kar je pustilo za sabo vrsto še danes opaznih sadov.“

Za uvod slavnostnega večera je zapel MePZ „Muta“ pod vodstvom Marije Pogorelnikove, igralca Silvester Mihelčič in Ivo Ban pa sta zbranim občinstvu posredovala nekaj misli velikih mojstrov slovenske besede.

Uredništvo SV prof. Janku Messnerju iskreno čestita.

V Železni Kapli je nastopil tudi Obirski ženski oktet

Slika: Dol

Slovenski kulturni praznik

Pod geslom „Vse je pesem“ je Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ priredilo proslavo ob letošnjem kulturnem prazniku v Železni Kapli. Že z uvodno pesmijo je mešani pevski zbor Zarje, pod vodstvom Joška Wrulicha, poudaril namen kulturnega praznika, ko je zapel Prešernovo Zdravljico, eno največjih kulturnih stvaritev slovenskega naroda. Z recitalom, ki ga je pod vodstvom Poldeja Zundra naštudirala igralska skupina, so predstavili stvaritve koroškega pesnika Andreja Kokota. Od filozofskih do preprosto čvrstih, od melanholičnih do kljubovalno optimističnih zvokov so segale strune poeta – vpete v celoto recitala. Nato je slavnostni govornik dr. Ludvik Karničar s svojim govorom prepri-

čal poslušalce, da se lahko trde, vsakodnevne problemske teme, ki nas še kako težijo, predstavijo in obravnajo na optimističen in privlačen način – popolnoma v skladu z geslom.

Dotaknil se je problema asimilacije, brezbriznosti do materinega jezika, zanemarjanja knjig, poudaril je važnost nenehnega izobraževanja in prikazal razvoj slovenskega kulturnega življenja v mali občini Železna Kapla v zadnjih 120 letih. Ob nakazovanju problemov pa se je poslužil slikovitega jezika, polnega humorja in lepe preprostosti, in tako poslušalce pritegnil, da so mu pozorno sledili, se nasmejali in zamislili. Svoj govor je zaključil z ugotovitvijo, da je usoda našega naroda na Koro-

škem izključno v naših rokah: „Če se sam nočeš asimilirati, potem se tudi ne boš.“

V nadaljnjem sporedu je nastopil Obirski ženski oktet, ki je kot domači redni gost proslav slovenskega kulturnega praznika v Železni Kapli. Večer pa je zaključil Suški oktet pod vodstvom Berteje Logarja. Gostje iz Suhe so pokazali, kaj vse je možno doseči z vstrajnim delom in zdravo voljo. Zbrano občinstvo pa je ob koncu z bučnim aplavzom iztržilo še dodatno pesem in tako je ob koncu zazvenelo po dvorani: „...pa tuj če pravo ime so mi vzali, zavednosti mi vzat ne morejo...“ To bi se morali zavedati predvsem tisti, ki stalno stresajo pesimizem naši bodočnosti.

Slika: Mohar

Na koncu so se vsi veselili

Pravo predstavo za pustno nedeljo si je izbrala igralska skupina KPD Planina iz Sel, ki je prav tega dne izvedla krstno uprizoritev v domačem farnem domu. Koliko smeja je bilo med gledalci! Igro „Kje je meja?“ bi

lahko za današnji čas šteli med plehko, brezizpovedno, neaktualno besedilo, če ne bi bil v njej skrit tudi dosti močan posmeh človeški navadi, ki je v besedilu izražena v verzih: „Zato Slovenci, kjer so že, / si radi skačejo v lase!“

No, in prav na račun te trme igra tudi zaživi. Pa vendar si gledalec misli, da bi problem lahko rešili enostavno! Kje pa, če pa je stari Križ (Toni Olip) odločen, da je meja zemlje prav na tistem mestu, kjer je sosed Blaž Kraž (Ando Oraže) ne more priznati. Problem pa še „zastruje“ Kraževa ljubezen do Križeve hčere (Klavdija Olip), tako da postane boj za mejo tudi boj za hčerino roko oziroma za prepoved poroke. In kakor je pač navada – predvsem v zadoščene hvalne publike v Selah – se mora zgodba dobro končati. Tudi tu pa znana rešitev: ženska prefriganost Križeve žene (Marija Mak) razkrinka hude namere Blaževega tekmeca (Heli Juch) za roko Polone in tako se „križemkraž“ le še razvozlja in vse je dobro. Pustni krapi navrh so gotovo dobro teknili... -ma

Šeme – maske – pust

Že pokriva postni pepel pustne šeme in z njimi debeli četrtki na Bajdišah, pustni ples na Obirskem, otroško pustovanje v Šentprimozu, Zelezni Kapli, Kotmari vasi, na Radišah in druge pustne prireditve in sprevede po naših krajih. Nešteto ljudi se je povesešilo – skritih pod masko in šminko – in si ob glasbi, krapih in pijači nabralo novih moči za dostikrat nič manj nore popustne čase. Tudi vi?

Slika: Wieser

Pred objektivom: Plastika

Peter Paul Wiplinger razstavlja v galeriji kavarne v Hiši umetnikov v Celovcu izbor nove serije portretov: „plastika.“ Gre za nič več kot za plastične vrečke, ki jih

slika pred raznimi ozadji in tako ustvarja iz predmeta za vsakdanjo rabo prave umetniške kompozicije. Hkrati daje plastiki tudi vrednost, ki je višja od potrošniške. Po

večini plastike sam ne oblikuje, temveč ji pušča lastno dinamiko. S pogledom navzgor pa ji odpira globino, vesoljnost, širino in umetniško aplikativnost. Slika: Mohar

Prešernove nagrade za 1987 podeljene

Na predvečer slovenskega kulturnega praznika so na slovesnosti v Cankarjevem domu podelili letošnje Prešernove nagrade kiparju in grafiku Janezu Boljki, pisatelju Andreju Hiengu in mezzosopranistki Marjani Lipovšek. V obrazložitvi za podelitev nagrade Janezu Boljki je med drugim rečeno: „Že dobre četrto stoletja dolga ustvarjalna pot Janeza Boljka, umetnika, ki nosi v sebi vse značilnosti inovatorja, ki presega tradicijo svojega ožjega prostora, je danes še vedno odprta. Odprta v trajanje zrelega obdobja, ki ga je Boljka dosegel v obeh medijih: kiparstvu in grafiki.“

Podelitev nagrade Andreju Hiengu je komisija obrazložila med drugim s tem: „Pripovednik, dramatik in režiser Andrej Hieng je več kot tri desetletja opa-

zno navzoč v slovenski literaturi. Njegove novele, romani, drame, radijske in televizijske igre izhajajo iz najboljše tradicije psihološkega realizma, ko upodablja tragične, dostikrat v grotesko sprevrtajoče so usode posameznika v primežu lažnih vrtoglavic in hkrati v kolesnicah družbenih dogajanj in časov.“

„Marjana Lipovšek sodi danes v svetovni vrh vokalnih interpretov opernega in koncertnega repertoarja. Njeni dosežki se merijo z uspehi zvenečih imen svetovne glasbene kulture, sodelovanje v največjih opernih hišah po Nemčiji, Avstriji in Italiji, nastopi na pomembnih festivalih in z vrhunskimi orkestri pričajo o prodoru med najbolj iskane svetovne umetnike“, je uvodoma zapisano v obrazložitvi za nagrado Marjani Lipovškovi.

Dobitniki Prešernove nagrade: Boljka, Hieng, Lipovšek

Bo Zdravica nova slovenska himna?

Bo Prešernova Zdravica, ob vsaki slovesnosti zapeta, kmalu tudi uradno slovenska himna? Konkretno pobudo za to je na slovenskem kulturnem prazniku izrekel predsednik RK SZDL Slovenije Jože Smolle. O recitacijskem maratonu pred Prešernovim spomenikom na ljubljanskem Tromostovju je sporočil, da bo dal pobudo, naj bi v RK SZDL pripravili predlog, po katerem bi Prešer-

novo Zdravico razglasili za slovensko himno.

Neglede na končni izid pa je Zdravica že sedaj naša himna, kajti ta pesem, in ne kakšna druga, bo naša svečana vodnica brez političnih in ideoloških parol, brez prepričevanj in dolgih razprav. Kljub državnim mejam Zdravica povezuje po vsem svetu živeče Slovence, v smislu Prešernove misli: „Žive naj vsi narodi, ki hrepene dočakat dan, ...“

Turrinijev film pod cenzuro ORF

Kako hitro je v Avstriji konec svobode in se vključi cenzura, nam najbolj zgovorno dokazuje primer avstrijske radiotelevizije. Pred nekaj tedni je namreč ORF s cenzuro hotela poseči v filmsko delo avstrijskih pisateljev Petra Turrinija in Rudija Palle. „Vaba“ (Die Verlockung) je en del celotnega cikla iz „zgodbe o delavstvu“ (Arbeitersaga). Kamen spotike: omenjen je neki vodja sindikata, ki naj bi bil naščuval razbijače proti stakajočim delavcem. Cenzuro televizijske hiše

je povzročila napoved nekdanjega predsednika sindikata Olaha, ki je za primer, če bo v filmu omenjen, grozil z odredbami. Olah v filmu sicer ni omenjen, avstrijska radiotelevizija pa je kljub temu nesramno posegla v umetniško svobodo avtorja Turrinija in režiserja Dieterja Bernerja.

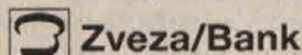
Omenjeni primer pa je le eden izmed vrste poskusov, da bi preprečili Turrinijevo „zgodbo o delavstvu“ in jo s tem širšemu občinstvu onemogočili spoznati.

DEVIZE / VALUTE

Devizni tečaji 15. 2. 1988

	Nakup	Prodaja
us \$	11.954	12.054
can \$	9.42	9.52
angl. £	20.77	21.03
irl	18.55	18.81
sfr	853.05	855.45
bfr	33.51	33.71
ff	207.16	209.04
hfl	624.66	627.54
dm	701.03	703.87
lit	0.946	0.964
dkr	183.35	184.75
nkr	184.77	186.23
skr	196.29	198.31
fmk	288.50	290.90
esc	8.43	8.79
ptas	10.34	10.50
yen	9.213	9.243

Posreduje

Valutni tečaji 15. 2. 1988

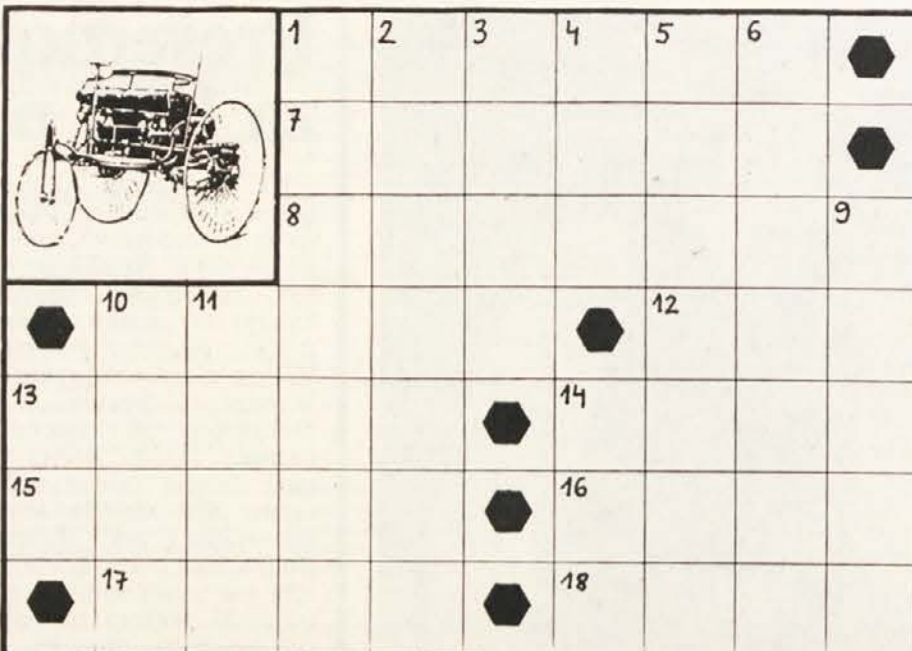
din	0.60	0.90
us \$	11.70	12.30
can \$	9.20	9.80
angl. £	20.40	21.60
irl	18.20	19.20
sfr	845.00	865.00
bfr	32.80	34.00
ff	203.00	213.00
hfl	617.50	633.50
dm	693.60	710.00
lit	0.925	0.975
dkr	178.50	185.50
nkr	180.50	187.50
skr	191.50	198.50
fmk	282.50	293.50
esc	8.10	9.30
ptas	10.15	10.85
yen	8.95	9.25

1 10 18 28 35 45 (19)
brez jamstva!

2XX XIX 2X1 XXX
brez jamstva!

Križanka, polna avtomobilskih izumiteljev

V križanki boste našli priimke štirih izumiteljev, ki so močno vplivali na razvoj avtomobilizma.

VODORAVNO: 1. nemški izumitelj, ki je s sodelovanjem tovarn MAN in Krupp razvil vrsto motorja, ki se imenuje po njem; njegov motor je uporaben povsod, razen pri letalih (Rudolf, leta 1913 je utonil med prevozom preko Rokavskega preliva v Anglijo). 7. najmočnejše med mehškimi indijanskimi plemeni, njihovo državo so uničili priseljeni Španci, 8. francoski dramatik romunskega rodu,

Rešitev iz zadnje številke

I	S	K	R	A	/	A	M	F	E	R
N	/	R	/	N	O	S	/	O	/	U
L	E	I	C	A	/	T	R	S	A	T
E	/	Z	/	L	O	M	/	L	/	K
T	R	A	N	I	/	A	G	O	R	A
/	/	/	N	/	/	/	/	V	/	/
Č	R	T	K	A	/	S	T	I	S	K
R	/	E	/	L	/	T	/	T	/	R
N	E	M	K	A	/	V	L	E	K	A
K	R	A	/	I	R	A	/	V	R	Č
A	O	/	A	N	D	R	E	/	I	A

avtor avantgardnih, iracionalističnih iger in dram (Eugene, „Plešasta pevka“), 10. valjasta posoda za hranjenje plinov ali tekočin pod visokim pritiskom, 12. nekdanja dolžinska mera (približno dvajset centimetrov), 13. pripomoček za čiščenje tal, 14. angleška grofija na jugovzhodu države, 15. nogometni klub iz Milana, uspešen v mednarodnih tekmovanjih, 16. prebivalci evropske otočne države, 17. jutranja zarja; tudi žensko ime, 18. postava, život.

NAVPIČNO: 1. nemški inženir, ki je v letih od 1883 in 1885 razvil prvi avtomobilski motor z visokimi obrati, 2. na zemljevidih črta, ki veže kraje z enakim zračnim tlakom, 3. vulkan na Siciliji, 4. francoski zgodovinar (Henri); tudi francoska reka v Normandiji, 5. izvedenec za določeno področje, strokovnjak, 6. pravica do izkoriščanja tujega patenta, 9. posnetek, kopija, 10. nemški inženir, ki je leta 1885 izdelal prvo uporabno motorno vozilo in kasneje ustanovil tovarno v Mannheimu (Karl), 11. nemški inženir, ki je leta 1886 izumil po njem imenovan motor z notranjim izgorevanjem (Nikolaus), 13. avtomobilska oznaka Milana, 14. začimba za solato, oacet.

sestavil Jože Petelin

TEDENSKI HOROSKOP

LEV (23. 7. – 23. 8.)
Marsikaj veste o življenju, vendar še kar naprej delate iste napake. Napravite odločilni preobrat, sicer pa imajo tudi sanje svojo ceno. Vaša srečna številka je osemindvajset.

DEVICA (24. 8. – 23. 9.)
Našli boste rešitev iz dvornov, ki vas mučijo. Morda bo pri tem nekoliko ranjen vaš ponos, vendar je to še vedno bolje, kot da ribarite v kalnem. Prijetno sporočilo. Vaša srečna številka je dvaintrideset.

TEHTNICA (24. 9. – 23. 10.)
Ni vedno nujno, da vse temeljito premislite, sicer se lahko zgodi, da sploh ne boste zares srečni. Neka oseba že komaj čaka, da tvegata in se ji predate. Vaša srečna številka je pet.

ŠKORPIJON (24. 10. – 22. 11.)
Naredite, kar mislite, da je prav. Z vašim skomiganjem z rameni greste nekaterim na živce. Malo več ognja od vas čaka zlasti oseba, za katero vam ni vseeno.

STRELEC (23. 11. – 21. 12.)
Nevarno je na slepo ljubiti ali sovražiti, lahko izgubite oblast nad seboj. Raje se odločite za odkrit pogovor; razbremenili se boste, ugoden odmev pa bo tudi od drugod.

KOZOROG (22. 12. – 20. 1.)
Očitno je, da včasih zajemate življenje s prevleko žlico, s čimer si nemalokrat nakopljete kopico problemov. Umirite se, iščite lepoto in srečo v drobnih radostih; tako se boste večkrat smejali. Vaša srečna številka je tri.

VODNAR (21. 1. – 18. 2.)
Ne predajajte se razvadi, ki ruši vašo pesniško naravo! Le tako bodo lahko začutili vaš blagodejni vpliv vsi, ki vas imajo radi, in ne bodo v skrbeh za vaše zdravje.

RIBI (19. 2. – 20. 3.)
Vse, kar počnete, delajte z elanom, če hočete, da se bodo stvari v tem tednu dobro odvijale. Zlasti čaka na to oseba, ki vas želi prebuditi in navezati nase.

OVEN (21. 3. – 20. 4.)
Ne trepetajte preveč, če vam kaj ne gre po planu! Vsakdanje življenje terja hitre preokrete, sicer lahko zaidete v težave. Le zakaj bi si jih nakopali, ko se jim lahko izognete. Vaša srečna številka je petnajst.

BIK (21. 4. – 21. 5.)
Teoretično imate svoje cilje zamišljene, vendar bodite dovolj odločni tudi pri izpeljavi. Ne bodite kot strt ptič v zaprtem prostoru! Vaša srečna številka je dvajset.

DVOJČKA (22. 5. – 21. 6.)
Resnica obstaja – pa če verjamete ali ne. Ogromno je odvisno od spleta okoliščin, ki so vam zaradi vaše samoljubnosti uganka. Potrudite se, da jih boste razvozlati. Vaša srečna številka je petdeset.

RAK (22. 6. – 22. 7.)
Ne zlagajte reči, o katerih nimate pojma. Izkoristite svojo duhovno moč; to je nedvomno tisto, kar vam bo dalo samozavest, ne pa blef. Vaša srečna številka je petindvajset.

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu

OBJAVA

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

- Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za pouk, umetnost in šport naj prijavijo starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1988/89 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, v času od 8. do 26. 2. 1988, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Uradne ure so dnevno od 7.30 do 16.00, ob petkih do 13.00. Ob prijavi za sprejem je treba ravnateljstvu predložiti spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.
- Sprejemne izpite bo treba prijavljenemu učencu opravljati le v izjemnih primerih in sicer iz slovenščine, nemščine in matematike. Odločilno bo letno spričevalo. Termin za sprejemne izpite: sreda 6. julija 1988.
- Konec maja 1988 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.
- Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.
- Za vstop v višje razrede veljajo podobna pravila. V tem primeru je priporočljiv razgovor z ravnateljem. Prestop iz glavne šole v gimnazijo je možen. Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se pismeno obrnete na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, Prof.-Janežič-Pt. 1, 9020 Klagenfurt/Celovec.

ravnatelj: dr. Reginald Vospernik l.r.

KAROLINA KOLMANIČ

Izzvenela je pesem

29

„Vera, čestitam ti. O podrobnostih po praznikih. Se strinjaš?“

„Hvala! Vem, da so bile napake, tudi padli smo za cel ton. Zapreka pa je le premagana“, se je sproščeno smehljala.

Po proslavi ni bilo več pouka. Vsi so se kar hitro odpravili domov. Vera in Irena, ki sta imeli skupno pot in jima je le poredko uspelo iti skupaj, sta veselo kramljali. Ob Tonini hiši je Vera prešinilo, da bi Ireno, domačinko, kaj več o njej vprašala. Že je hotela spregovoriti, ko je zagledala pred domačo hišo dolg siv avtomobil, neznane znamke in mariborske registracije.

„Obisk imate“, pomenljivo de Irena.

„Tašča se odpravlja na morje. Menda je prišla kolegica...“

„Dobro se je domislila. Zdaj, ko ima preskrbljenega sina, si lahko privoščijo. Prej ga nikoli ni pustila doma.“

„Še danes skrbi, ampak za oba.“

Irena ubira pot proti vasi; Vera se napoti v hišo. Na hodniku obstane. Na obešalniki visi svetel balonski plašč.

Vstopi v sprejemnico in pozdravi:

„Dober dan!“ in se zastrmi v sivolasega moža.

„O Vera, ti si pa zgodnja. Ravno prav. Lahko skupaj kosimo.“

„Naj še kaj pomagam? Danes imam končno več časa.“

„Najprej: to je moj znanec, pravzaprav je prijateljčin mož... Pome je prišel, potem se skupaj odpeljemo. In to je naša snaha“, je hitro spravljala iz sebe nekoliko delikatno besedilo.

„Kar sedita. Bom jaz servirala“, se ponudi Vera, ki ji je zaradi prezgodnjega prihoda domov še bolj tesno kot tašči.

Po izdatnem kosilu je tašča s prijateljem odšla. Preden je sedla v avto, je še naročila:

„Skrbita zase. Tudi živali ne pozabita... Morda pridem kak dan po praznikih.“

„Če bo ugodno vreme in dobra družba, kar ostani. Doma bo vse v redu. Srečno!“

Z rahlim nasmeškom je božala Pufija, ki je žalostno buljil za gospodinjo. Potre-

pljala ga je po črnem kožuhu, rekoč:

„Pufi, kaže, da pri gospe nisi več na prednostnem spisku. Kar mene se drži. Jaz nisem več na novo zaljubljena.“

Res ji je zvesto sledil vse do kuhinjskih vrat, kjer mu je postregla z obilnimi ostanki kosila.

Bi to vožnjo in dopust pripisala nedolžnemu prijateljstvu ali je to prebujanje „cvetja v jeseni.“

Tašča si jih je nabrala že petinpetdeset. Se pri teh letih lahko še tudi zagledaš? Zanimivo, kako se človeški pogledi na svet spreminjajo. Ko si otrok, se hrepeneče oziraš proti številu osemnajst. Dosežeš to, uvidiš, da ni nič posebnega, ljubezen je sicer v ospredju, vendar je zaradi obilice dela in skrbi z zunanostjo nasilno zatrta. Če se ti le vmes utrne misel na petdeset let, so to starci, pozabljivi, sitni, nestrpnji. Nenadoma si potisnjen v to novo sredino.

(dalje prihodnjič)

10. – 16. 2.

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 2

TV LJUBLJANA

V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI

SR

10.00 Proces – film; 13.05 Arhitektura na razpotju; 16.30 Lutkovna igra; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Risanka; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Slike iz Avstrije; 18.30 Pepelnica umetikov; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Zgodba redovnice – film; 22.40 Aktualno; 22.45 Barabas – film.

6.00 Olimpijada non-stop; 16.30 Olimpijada; 18.30 Olimpijski studio; 19.00 Čas v sliki – znanje aktualno; 19.30 Olimpijada; 20.15 Equalizer; 21.00 Pogledi s strani – iz družbenega življenja v Avstriji; 21.05 Olimpijada – med drugim hokej na ledu; Avstrija – Zvezna republika Nemčija.

9.45–12.00 in 15.30–0.50 Teletext; 17.10 ZOI 88 – olimpijski studio; 17.20 Dnevni pregled; 18.10 Pokaži mi, kako; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.00 Vreme; 21.10 ZOI 88 – olimpijski studio; 21.25 Skoki 90 m; 0.05 Dnevni pregled; 0.35 Videostrani.

ČE

12.55 Klub seniorjev; 16.30 Oddaja za najmlajše; 17.10 Ivanhoe – risanka; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Slike iz Avstrije; 18.30 Hartova – serija; 19.30 Čas v sliki – znanje aktualno – kulturni žurnal; 20.15 Glasbeni paviljon; 21.45 Loto; 22.22 Morilca so umorili; 23.50 Mr. Moto in mornarica.

6.00 Olimpijada non-stop; 16.00 Wurlitzer; 17.15 Kelti; 18.00 Pan optikum; 18.30 Olimpijski studio; 19.00 Čas v sliki – znanje aktualno; 19.30 Olimpijada – smuk ženske; 20.45 Dinastija – denverski klan; 21.30 Knjiga meseca; 22.22 Klub 2; 1.50 Olimpijada – m. dr. hokej; Kanada – Finska.

15.45 Videostrani; 16.00 ZOI 88 – olimpijski studio; 16.15 Hokej – SZ – ZDA; 18.30 Dnevni pregled; 19.00 Vreme; 19.01 Obzornik; 19.30 Dnevnik; 20.05 Tednik; 21.10 Na robu teme; 22.00 ZOI 88 – dnevni pregled; 22.30 Dnevnik; 22.45 Jubilejna veteteka; 0.15 Videostrani.

PE

16.55 Poročila za otroke; 17.05 Calimero – risanka; 17.30 Širom sveta; 18.00 Slike iz Avstrije; 18.30 Hartova – serija; 19.30 Čas v sliki – kulturni žurnal; 20.15 Nerešeni kriminalni primeri; 21.20 Anekdote po notah; 22.05 Dežela tisočerih pustolovščin; 0.05 Umor v tovarni šam-panja.

6.00 Olimpijada non-stop; 17.30 Olimpijada; 18.30 Olimpijski studio; 19.00 Čas v sliki – aktualno znanje; 19.30 Olimpijada – sankanje; 19.57 Olimpijada – kombinacijski smuk, ženske; 20.45 Diagnoza; 21.30 Pogledi s strani; 21.55 Olimpijada – m. dr. hokej; Avstrija – ČSSSR.

17.20 Dnevni pregled; 17.50 Grizli Adams; 18.15 Naši olimpijci; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Sever in jug; 21.10 Zmagoslavje zahodne civilizacije; 22.00 ZOI 88 – dnevni pregled; 22.35 Dnevnik; 22.50 Skanerji; 0.20 Videostrani.

SO

16.00 Otroška diskoteka; 16.55 Poročila za otroke; 17.30 Pet prijatelj – serija; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi – družinska oddaja; 18.30 Veselo v soboto; 19.00 Čas v sliki – znanje aktualno – kulturni žurnal; 20.15 Pustolovščine grofa Bobija – film; 21.55 Brockov zadnji nalog; 0.00 Same ničle.

6.00 Olimpijada non-stop; 13.15 Leteči Holandec – opera; 17.30 Za ljubitelje filmov; 18.00 Olimpijada – kombinacijski slalom, ženske; 20.12 Olimpijski studio; 20.50 Olimpijada – med drugim: 2. tek kombinacijskega slaloma, ženske, nordijsko smučanje – skoki, 90 m, hokej na ledu; Finska – Švedska.

17.15 ZOI 88 – olimpijski studio; 17.25 Dnevni pregled; 17.55 Živalski svet – kačji pastir; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.30 Dnevnik; 19.59 Naš utrip; 20.20 Križ kraž; 20.45 Žrebanje 3X3; 22.00 ZOI 88 – olimpijski studio; 0.30 Dnevni pregled; 1.00 Videostrani.

NE

15.50 Poročila za otroke; 16.00 Risanka; 16.25 Ena, dva, tri; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Mladinska oddaja; 18.25 Poglej in ugani; 18.30 Avstrijska hitparada; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Bugsy Malone; 21.45 Kako vam je po volji? – spekter; 22.30 Prvi grehi so najlepši; 0.10 Chicago 1930.

16.00 Vabilo na ples; 18.00 Olimpijada – tek na smučeh; 18.25 Poglej in ugani; 18.30 Olimpijski studio; 18.55 Loto – žrebanje; 19.00 Čas v sliki; 19.30 Olimpijada – bob; 20.12 Olimpijski studio; 20.50 Olimpijada – hokej na ledu; Sovjetska zveza – ČSSR, Avstrija – Norveška.

13.40 Ciklus Billyja Wilderja – Sunset Boulevard; 15.25 Slovenci v zamejstvu; 15.55 ZOI 88 – olimpijski studio; 16.15 Dnevni pregled; 16.45 Kako zelena je bila moja dolina; 17.45 Ex libris; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Vuk Karadžić; 21.15 ZOI 88 – olimpijski studio; 23.15 Videostrani.

PO

16.55 Poročila za otroke; 17.05 Risanka; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Slike iz Avstrije; 18.30 Hartova – serija; 19.30 Čas v sliki – kulturni žurnal; 20.15 Pustolovščine Sherlocka Holmesa – film; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Mike Hammer; 22.00 Rože iz Danzinga; 23.35 Columbo.

6.00 Olimpijada non-stop; 16.00 Wurlitzer; 17.30 Olimpijada – tek na smučeh; 18.30 Olimpijski studio; 19.00 Čas v sliki – znanje aktualno; 19.30 Olimpijada – Super-G, ženske; 20.12 Šport v ponedeljek; 21.15 Šiling; 21.55 Olimpijada – mdr. hokej na ledu; Švedska – Kanada.

16.05 Videostrani; 16.20 Zrcalo tedna; Radovedni taček; 17.05 ZOI 88 – olimpijski studio; 17.45 Zlato jabolko in devet pavinj; 18.15 Boj za obstanek – Kako raste zelenjava; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Mistralova hči; 21.45 Dnevnik; 22.00 ZOI 88 – olimpijski studio; 1.00 Videostrani.

TO

16.55 Poročila za otroke; 17.05 Ostržek – risanka; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Alf – nova serija; 18.30 Hartova; 19.30 Čas v sliki – kulturni žurnal; 20.15 No, no – spodsljaji iz filmskega sveta; 21.07 Ellis Island – serija; 21.55 Superflip; 22.22 Tisoč oči dr. Mabuseja; 0.05 High Chaparral.

6.00 Olimpijada non-stop; 16.00 Wurlitzer; 17.15 Rudarstvo v Avstriji; 17.30 Orientacija; 18.30 Olimpijada; 19.00 Čas v sliki; 19.30 Olimpijada – biatlon; 20.12 Olimpijski studio; 21.00 Poglej in ugani; 21.07 Zunanjepolitični report; 21.55 Pogledi s strani; 22.22 Olimpijada – nordijska kombinacija.

16.05 Mozaik; 17.05 ZOI 88 – olimpijski studio; 17.20 Dnevni pregled; 17.50 Pamet je boljša kot žamet; 18.00 Enajsta šola; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.55 Vreme; 20.05 Vi ne poznate Martina; 21.00 Osmi dan; 21.40 Dnevnik; 21.55 ZOI 88; 22.00 Dnevni pregled; 22.30 Videostrani.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE
18.10–19.00

Sreda, 17. 2.
Glasbeni spored
Večerna: 21.00–22.00
Zvočno pismo
Postne pesmi

Četrtek, 18. 2.
Rož–Podjuna–Zilja

Petek, 19. 2.
Koroški liki
(R. Vospernik)
Jezikovni pogovor
(J. Messner)

Sobota, 20. 2.

Duhovni nagovor
(žpk. C. Demšar)
Voščila (D. Urschitz)

Nedelja, 21. 2.
53 let za orglami:
Apolonija Lesjak
iz Goselne vasi.

Ponedeljek, 22. 2.
Uspešnica meseca
posnetek javnega
izbora v Žvabeku

Torek, 23. 2.
Halo, prijatelji!
Partnerski magazin

53 let za orglami – Apolonija Lesjak iz Goselne vasi

Nedelja, 21. 2. 1988

Pred kratkim je Apolonija Lesjak iz Goselne vasi praznovala 71. rojstni dan, drugo leto pa bo zlato poroko. Rodila se je leta 1917 v Stari Metlovi, z 18-imi leti pa je prišla v Goselno vas in je od tedaj dalje, sedaj že 53 let, organistka v Dobrli vasi. Apolonija Lesjak, organistka z dušo in telesom, bo pripovedovala o svojem najljubšem konjičku.

Uspešnica meseca – posnetek javnega izbora v Žvabeku

Ponedeljek, 22. 2. 1988

V ponedeljek boste lahko podoživeli drugi javni izbor popevke, uspešnice meseca na pustni prireditvi pri Luknerju v Žvabeku. Po izboru na gimnazijskem plesu je na prvem mestu skupina Agropop s komadom Živele Slovenke, na drugem pa Martin Krpan s popevko To ni političen song. Poslušalci naj razvrstijo tri popevke in jih na dopisnici pošljejo na naslov: ORF-slovenski spored, uspešnica meseca, Sponheimer-straße 13, 9010 Celovec.

Usoda upornika Barabasa

Sreda, 17. 2. 1988, TV A1, 22.45 – Ko Poncij Pilat na zahtevo ljudstva spusti upornika Barabasa in namesto njega obsodi Jezusa, ta še ne dojame, kdo je namesto njega obsojen. Novi zločini pa Barabasa (Anthony Quinn) kaj kmalu ponovno pripeljejo v zapor. Obsojen na dosmrtno ječo stopi na dolgo trnjevo pot, ki ga privede na Sicilijo in pred krvoločne gladiatorje rimske arene.

Peter's Pop Show Zgodba redovnice

Četrtek, 18. 2. 1988, TV LJ2, 22.00 – Na sporedu bo zadnja izmed štirih odaj, ki so nastale lani decembra ob snemanju velikega rock koncerta v Dortmundu.

Če vas ščiplje v želodcu

Petek, 19. 2. 1988, TV A2, 20.45 – V avstrijski zdravstveni statistiki zavzemajo obolenja želodca in črevesja tretje mesto. Vzroki so stres, napačna prehrana, alkohol in nikotin in še marsikaj.

Morilci in šampanjec Kultura in politika

Petek, 19. 2. 1988, TV A1, 0.05 – Lastniku velikega podjetja za proizvodnjo šampanjca hočejo podtakniti umor, ki ga ni zakrivil. Režija Clauda Chabrola obeta napet televizijski užitek.

Nedelja, 21. 2. 1988, TV A1, 21.45 – Če vas zanima, kakšna je kulturna zavest vrhunskih politikov v Avstriji, si oglejte reportažo, v kateri bodo le-ti spregovorili o svoji kulturnosti.

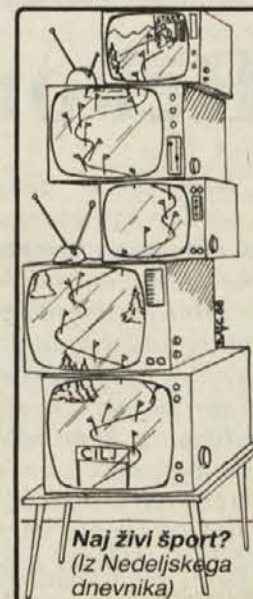

Prizadeti moški

Ponedeljek, 22. 2. 1988, TV A1, 20.15 – V oddaji „Dogodivščine Sherlocka Holmesa“ ima znameniti detektiv tokrat opraviti s skrivnostnim prizadetim moškim. Oskrunjena je čast regimenta, saj je bil predstojnik James Barclay žrtev zahrbtnega umora.

Skanerji

Petek, 19. 2. 1988, TV LJ1, 22.50 – Cronenergov prvenec „Skanerji“ je zbudil pri gledalcih in kritikih izjemno pozornost – ne le zaradi izvrstne tehnične popolnosti, ampak tudi zaradi avtorjeve sugestivne predstave nasilja, ki utegne obvladovati človeštvo kljub znanju in spodobnostim. Zvrst grozljivke, kombinirne z znanstveno fantastiko, je dvignjena na raven zahtevnejše zabave.

Naj živi šport?
(Iz Nedeljskega dnevnika)

Na McMahon-štadionu v Calgaryju je bila najveličastnejša otvoritev olimpijade:

Olimpijski ogenj gori v Kanadi!

SLOVENSKI VESTNIK

ŠPORT

Zimska olimpijada v Calgaryju napoveduje rekorde: udeležuje se največ držav, pa tudi stroški za pripravo so bili doslej najvišji.

V soboto zvečer (po srednjeevropskem času) je bil skoraj ves svet vsaj prek televizijskih ekranov pričča otvoritvene svečanosti letošnjih zimskih olimpijskih iger v Calgaryju (Kanada). Te 15. igre pa so že pred začetkom zašle v knjigo rekordov, saj so tako po denarnih sredstvih, ki so jih organizatorji vtaknili v ta projekt, kakor tudi po obsegu prenosov že pred samim začetkom prekosile vse dosedanje zimske olimpijade (glej tudi komendar spodaj).

Toda ostanimo pri športni strani: letošnje zimske olimpijade se udeležuje rekordno število tekmovalcev, namreč 1789, ki prihajajo iz 57 držav. Ti športniki se bodo pomerili v 46 panogah, tako da bo Calgary zabeležil še dodaten rekord: olimpijada bo prvič trajala 16 dni.

Otvoritvena svečanost pa je bila pravi barvni mozaik. Na McMahon-štadionu so otroci v pisanih jopičih pričarali gledalcem simbole športnih panog, v katerih se bodo tekmovalci pomerili v naslednjih dneh, izpustili so 45.000 balončkov v barvah olimpijskih krogov, pa tudi

vkorakanje moštev vseh držav je bilo pravi barvni užitek. Točka je sledila točki, vse tja do nagovorov predsednika mednarodnega olimpijskega komiteja Samarancha in otvoritve, ki jo je opravila generalna guvernerka Jeanne Sauve. Višek otvoritve – in gotovo lepa gesta v spodbudo mladini – pa je bilo, ko je šele 12-letna Robyn Perry prižgala olimpijski ogenj.

Sicer pa so se zimske igre pričele z odpovedjo: smuk moških so morali v nedeljo zaradi hudega viharja preložiti vsaj za en dan. Več sreče so imeli s skakanjem na manjši skakalnici, ki ga je z ogromno prednostjo v svoj prid odločil Finec Matti Nykänen. Na drugem in tretjem mestu sta bila dva Čehoslovaka: Ploc in Malec. Smolo so imeli jugoslovanski skakalci, saj je postal Miran Tepeš nevhvaležno četrti, najboljši Avstrijec pa je bil šele sedemnajstletni Heinz Kuttin, ki se je uvrstil na šesto mesto. Moški smuk, ki so ga izvedli v ponedeljek, je dobil Švicar Pirmin Zurbriggen. Za Avstrijce so ostala častna mesta: Stock (4.), Pfaffenbichler (5.) **A. Mohar**

Na McMahon-štadionu so slavnostno otvorili 15. zimske olimpijske igre, Calgary 1988.

Zahomški šolarji uspeli

Na avstrijskem prvenstvu naraščajnikov v smučarskih skokih so zahomški šolarji dokazali, da sodijo v avstrijski vrh. Tako je v skupini mlajših šolarjev zmagal Günter Kaiser, Kristof Knez pa je bil šesti, pri starejših šolarjih pa sta Manfred Schnabl in Tomaž Kuglitsch zasedla drugo oz. tretje mesto za Predarlčanom Beckom. Pomniti je treba, da zmagovalec že tretje leto tekmuje v tej kategoriji, zahomska ska-

kalca pa šele prvo. Le mladincem je nekoliko apodrsnilo, saj niso osvojili nobene kolajne. Rausch je bil deveti, Moser trinajsti, Frank šestnajsti, Mirt Wiegele šestindvajseti, Zwitter pa trideseti. Zahomčanom se pozna, da resno trenirajo.

Odlični pa so bili tudi mladi tekači na smučeh iz Področja, med njimi pa najboljši Jakob Graber. Pri mladincih II je postal prvak, v štafeti pa drugi.

Smučanje: prvenstvo koroških novinarjev

Na koroškem prvenstvu novinarjev v smučanju je to nedeljo na tromeji pri Podkloštru zmagal Alois Loibneger (Kleine Zeitung) pred svojim redakcijskim kolegom Dieterjem Janzom in urednikom ORF Andreasom Plasnikom. Glavni urednik Slovenskega vestnika Ivan P. Lukan je zasedel dobro osmo mesto in bil s tem najbolje uvrščen glavni urednik. Lep uspeh pa je dosegel Lukanov sin Aleksander, ki je zmagal pri šolarjih.

SAK in Dobrla vas v finalu KFV-pokala

SAK in Dobrla vas sta se v soboto kvalificirala v finalno kolo tekmovanja za koroški pokal v dvorani. Pri tem so predvsem igralci SAK-ja pokazali, da je treba z njimi računati tudi v finalu. Predvsem prva linija (Wölbl, Stern, Velik, Burger, Jovičević) je iznenadila, pa tudi ostali igralci so bili dobri. Predvsem je navdušil Wölbl, ki je kot vratar dosegel kar tri gole iz tekme – Gotovo svojstven uspeh in posebnost v nogometnih vrstah!

Top-12 v Ljubljani

V hali Tivoli v Ljubljani so izvedli namiznoteniško poslastico: Evropski Top-12 moških in žensk. Čeprav so bile v bistvu vse igre zelo napete, favoriti turnirja tokrat niso pripustili prav nikakršnih presenečenj. Tako je pri moških zmagal Šved Jan Ove Waldner (slika desno) pred rojakom Perssonom in Poljakom Grubbo, pri ženskah pa Fljura Bulatova iz Sovjetske zveze pred Nizozemsko Vrieskoop in Nemko Nemesovo. Jugoslovanski predstavnici pa sta razočarali.

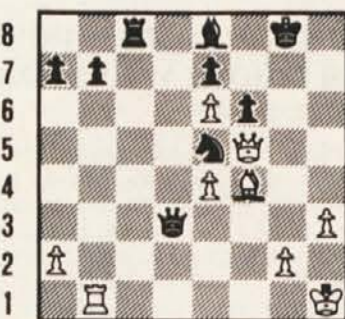
Rekordi...

Drži, da se olimpijade v Calgaryju udeležuje rekordno število tekmovalcev. Drži pa tudi, da pri isti olimpijadi igra prav tako rekordno vlogo denar. Skoraj milijardo dolarjev so organizatorji porabili za pripravo, hkrati pa olimpijske igre prodali velikim multinacionalnim koncernom, ki vplivajo tudi na potek in na prenose. Prav na njihovo intervencijo so spremenili celo otvoritveni spored: o problemih Indijancev, ki po večini še danes niso dobili niti odškodnine za svojo zemljo, uradno ne sme biti govora. Služijo naj le foklori. Bodo tudi pri prenosih prevladovali reklamni vložki koncernov, ali pa si bodo šport in dosežki tekmovalcev le še priborili svoje pravo mesto? **-ma**

ŠAHOVSKA RUBRIKA

Šahovska naloga št.: 38

Christiansen – Korčnoj
Reggio Emilia 1988

Na diagramu je pozicija, ki je nastala v omenjeni partiji

po 31. potezi črnega Dd3. Napadena bela trdnjava bo na tretji vrsti 32.Tb3 napadla črno damo in ogrozila oslabljenega črnega kralja.

Ali se lahko črni še kako reši pritiska belih figur, je tokrat naloga reševalcev, ki jih je potrebno spomniti, da je „železni Viktor“ veliki mojster zank in obrambe. Tudi tokrat bodo reševalci nagrajeni z novim spoznanjem, zato jih vabimo k reševanju ne pretežke naloge.

Rešitev naloge št.: 37

Maričeva s potezo 30...d3! rešuje pozicijo, čeprav so pod udarom tri njene figure – ena

celo s šahom. Prosti kmet na d liniji je močnejši. Gaprindašvilijeva se je odločila za nadaljevanje 31.Sd8: d2 32. Td1 Lg5 33.Sc6 večji odpor bi bela nudila s potezo 33.f4, tako pa sledi: 33...Sb2: 34.Tb1 d1d: 35.Td1: Sd1: 36.Sa7: Le7 37.Sb5 Lc5 Tudi nastala končnica je izgubljena za belo. 38.a4 Sf2: 39.Kf1 Se4 40.a5 Sd6 in Gaprindašvilijeva se je vdala!

„Naš tednik“, je počastil v Globasnici v okviru plesa SAK svojega nogometaša leta: odlikovanje je dobil Arthur Hanser. Čestitke!